

KANCELARIA SENATU

BIURO KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

BKS/DPK-134-28420/14 MM

Warszawa, dnia 20 maja 2014 r.

PB-10/14

Nr: 28420	Data wpływu 28 lutego 2014 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 15 maja 2014 r.

**POSTĘPOWANIE PRZED SĄDEM NAJWYŻSZYM,
NACZELNYM SĄDEM ADMINISTRACYJNYM,
TRYBUNAŁEM KONSTYTUCYJNYM**

TEMAT

**NADANIE DOKTOROM NAUK PRAWNYCH UPRAWNIENÍ
DO SAMODZIELNEGO SPORZĄDZANIA
SKARG KASACYJNYCH I SKARGI KONSTYTUCYJNEJ**

WNOSZĄCY PETYCJĘ: petycja indywidualna

Cezary P. z Warszawy.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą w celu ułatwienia dostępu do zawodów prawniczych poprzez nadanie osobom posiadającym stopień doktora nauk prawnych uprawnień do samodzielnego sporządzania skarg kasacyjnych w postępowaniu przed Sądem Najwyższym lub Naczelnym Sądem Administracyjnym oraz skarg konstytucyjnych w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym.

Dla zrealizowania petycji konieczne są następujące zmiany:

1. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 ze zm.) art. 87¹ § 2 otrzymuje brzmienie: „Przepisu § 1 nie stosuje się w postępowaniu o zwolnienie od kosztów sądowych oraz o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego oraz gdy stroną, jej organem, jej przedstawicielem ustawowym lub pełnomocnikiem jest sędzia, prokurator, notariusz albo profesor, doktor habilitowany nauk prawnych *lub doktor nauk prawnych*, a także gdy stroną, jej organem lub jej przedstawicielem ustawowym jest adwokat, radca prawny lub radca Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.”;

2. W ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r., poz. 270 ze zm.) art. 175 § 2 otrzymuje brzmienie: „Przepisu § 1 nie stosuje się, jeżeli skargę kasacyjną sporządza sędzia, prokurator, notariusz, radca Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa albo profesor, doktor habilitowany nauk prawnych *lub doktor nauk prawnych*, będący stroną, jej przedstawicielem lub pełnomocnikiem albo jeżeli skargę kasacyjną wnosi prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich lub Rzecznik Praw Dziecka.”;

3. W ustawie z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643 ze zm.) art. 48 ust. 1 otrzymuje brzmienie: „Skargę i zażalenie na postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu sporządzają adwokat lub radca prawny, chyba że skarżącym jest sędzia, prokurator, notariusz, profesor, doktor habilitowany nauk prawnych *lub doktor nauk prawnych*.”

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJĘ:

W ocenie autora petycji umiejętności doktora nauk prawnych są wystarczające do sporządzania nadzwyczajnych środków odwoławczych, tj. skarg kasacyjnych oraz skarg konstytucyjnych. Wskazuje on, że uzyskanie habilitacji nie gwarantuje, iż osoba legitymująca się stopniem doktora habilitowanego nauk prawnych może skutecznie bronić

siebie lub występować jako pełnomocnik przed najwyższymi organami władzy sądowej.

Zdaniem wnoszącego petycję, kompetencje i doświadczenie adwokatów i radców prawnych są zbieżne w tym zakresie z umiejętnościami osób, które posiadają stopień doktora nauk prawnych, za czym przemawiają porównywalne obowiązki, nałożone na przyszłych doktorów ustawą z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 ze zm.) z obowiązkami „przyszłego” adwokata i radcy prawnego. W petycji podkreślono, że doktor nauk prawnych jest zobligowany *de facto* do dwukrotnego zdawania egzaminu o zbieżnych treściach, ażeby uzyskać uprawnienia do samodzielnego sporządzania przywołanych środków zaskarżenia, przez co dochodzi do „faktycznego dublowania egzaminowania”. Autor petycji uznaje, że postępowania w wielu przypadkach odbywają się bez rozpraw, natomiast jeśli rozprawa zostaje przeprowadzona, ma ona zasadniczo charakter podsumowujący stanowiska stron, bo postępowania dowodowego już nie ma.

Powyższe oznacza, że mamy do czynienia ze znużoną, analityczną pracą, wymagającą przede wszystkim kompetencji naukowo-badawczych, znajomości literatury i judykatury, w efekcie której powstaje kilkudziesięciostronicowy dokument. Zdaniem autora petycji, w tym zakresie adwokaci i radcowie prawni mają mniejsze doświadczenie od doktora nauk prawnych.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 ze zm.), dalej jako: k.p.c., w art. 87¹ § 1 stanowi, że w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych. Zastępstwo to dotyczy także czynności procesowych związanych z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, podejmowanych przed sądem niższej instancji.

W § 2 cytowanego przepisu przewidziano wyjątek od zasady przywołanej powyżej i postanowiono, że § 1 nie stosuje się w postępowaniu o zwolnienie od kosztów sądowych oraz o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego oraz gdy stroną, jej organem, jej przedstawicielem ustawowym lub pełnomocnikiem jest sędzia, prokurator, notariusz albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, a także gdy stroną, jej organem lub jej przedstawicielem ustawowym jest adwokat, radca prawny lub radca Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.

Ponadto, w § 3 omawianego przepisu zapisano, że § 1 nie stosuje się także wtedy, gdy zastępstwo procesowe Skarbu Państwa jest wykonywane przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa.

Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r., poz. 270 ze zm.), dalej jako: p.p.s.a., w art. 175 § 1 stanowi, że skarga kasacyjna powinna być sporządzona przez adwokata lub radcę prawnego, z zastrzeżeniem § 2 i § 3.

W § 2 tego przepisu wskazany jest katalog osób, którym poza adwokatami i radcami prawnymi, przyznano uprawnienie do sporządzania skargi kasacyjnej, są to: sędzia, prokurator, notariusz, radca Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, będący stroną, jej przedstawicielem lub pełnomocnikiem albo jeżeli skargę kasacyjną wnosi prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich lub Rzecznik Praw Dziecka.

W § 3 przywołanego przepisu zawarte jest uprawnienie do sporządzenia skargi kasacyjnej przez:

- doradcę podatkowego – w sprawach obowiązków podatkowych i celnych oraz w sprawach egzekucji administracyjnej związanej z tymi obowiązkami,
- rzecznika patentowego – w sprawach własności przemysłowej.

Ustawa z dnia 1 września 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643 ze zm.) w art. 48 ust. 1 stanowi, że skargę i zażalenie na postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu sporządzają adwokat lub radca prawny, chyba że skarżącym jest sędzia, prokurator, notariusz, profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych.

W ust. 2 przywołanego przepisu postanowiono, że w razie niemożności poniesienia kosztów pomocy prawnej, skarżący może zwrócić się do sądu rejonowego jego miejsca zamieszkania o ustanowienie dla niego adwokata lub radcy prawnego z urzędu na podstawie Kodeksu postępowania cywilnego. Do czasu rozstrzygnięcia przez sąd wniosku nie biegnie 3-miesięczny termin przewidziany w art. 46 ust. 1¹.

Ustawa z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188 ze zm.) w art. 66 ust. 1 pkt 5 lit. b wprowadza wyłączenie obowiązku odbycia aplikacji adwokackiej i złożenia egzaminu adwokackiego wobec osób posiadających stopień doktora nauk prawnych oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę adwokatów, łącznie przez okres co najmniej 3 lat wykonywały – ogólnie rzecz ujmując –

¹ Artykuł 46 ust. 1 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym: „Skarga konstytucyjna, zwana dalej "skargą", może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana, w ciągu 3 miesięcy od doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia.”

wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego.²

Ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65 ze zm.) w art. 25 ust. 1 pkt 5 lit. b wprowadza analogiczną do powyższej regulację wobec osób legitymujących się stopniem naukowym doktora nauk prawnych.³

PRACE LEGISLACYJNE:

Artykuł 87¹ k.p.c., statuujący bezwzględny przymus adwokacki w postępowaniu przed Sądem Najwyższym oraz sądami apelacyjnymi, został wprowadzony do kodeksu ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 172, poz. 1804). Zmiana brzmienia § 2 została dokonana przez ustawę z dnia 22 grudnia 2005 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 13, poz. 98) i dotyczyła wyłączenia stosowania § 1 niniejszego przepisu w postępowaniu o zwolnienie od kosztów sądowych oraz o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego, a także gdy stroną, jej organem, jej przedstawicielem ustawowym lub pełnomocnikiem jest sędzia, prokurator, notariusz albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, oraz gdy stroną, jej organem lub jej przedstawicielem ustawowym jest adwokat lub radca prawny.

Ostatnią nowelizację przepisu wprowadzono ustawą z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 169, poz. 1417), zgodnie z którą do radców Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa nie ma zastosowania regulacja, zawarta w § 1 omawianego przepisu.

Artykuł 175 p.p.s.a. został zmieniony ustawą z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 169, poz. 1417), która dotyczyła przymusu sporządzenia skargi kasacyjnej przez adwokata lub radcę prawnego, który nie miał wcześniej zastosowania także wobec radcy Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa.

² Artykuł 66 ust. 1 pkt 5 lit. b Prawa o adwokaturze stanowi, że „Wymogu odbycia aplikacji adwokackiej i złożenia egzaminu adwokackiego nie stosuje się do: (...) osób, które posiadają stopień naukowy doktora nauk prawnych oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę adwokatów, łącznie przez okres co najmniej 3 lat: (...) wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej lub komandytowo-akcyjnej, o których mowa w art. 4a ust. 1, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej lub komandytowo-akcyjnej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (...)”.

³ Artykuł 25 ust. 1 pkt 5 lit. b ustawy o radcach prawnych stanowi, że: „Wymogu odbycia aplikacji radcowskiej i złożenia egzaminu radcowskiego nie stosuje się do: (...) osób, które posiadają stopień naukowy doktora nauk prawnych oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę radców prawnych, łącznie przez okres co najmniej 3 lat: (...) wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej lub komandytowo-akcyjnej, o których mowa w art. 4a ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej lub komandytowo-akcyjnej, o których mowa w art. 8 ust. 1 (...)”.

Kolejne nowelizacje dotyczące postanowień § 2 i § 3 komentowanego przepisu, wprowadzone ustawą z dnia z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o doradztwie podatkowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 122, poz. 826) oraz ustawą z dnia 24 września 2010 r. o zmianie ustawy o Rzeczniku Praw Dziecka oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 197, poz. 1307), odnosiły się rozszerzenia kompetencji doradcy podatkowego w zakresie spraw, w których jest on uprawniony do sporządzania skarg kasacyjnych do Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz uprawnienia Rzecznika Praw Dziecka do wnoszenia skarg kasacyjnych do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Jedyna zmiana regulacji zawartej w art. 48 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym dotyczyła ust. 1 i została wprowadzona ustawą z dnia 9 czerwca 2000 r. o zmianie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym oraz ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 53, poz. 638). Nowe unormowanie dotyczyło rozszerzenia katalogu środków zaskarżenia, sporządzanych przez adwokatów i radców prawnych o zażalenie na postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Artykuł 66 ust. 1 pkt 5 lit. b Prawa o adwokaturze oraz art. 25 ust. 1 pkt 5 lit. b ustawy o radcach prawnych zostały znowelizowane ustawą z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów (Dz. U. z 2013 r. poz. 829), wprowadzając możliwość świadczenia pomocy prawnej również w spółce komandytowo-akcyjnej.

W obecnej kadencji Parlamentu nie wpłynęły projekty ustaw dotyczące problematyki petycji.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie oceniał uprawnienia osób legitymujących się stopniem naukowym doktora nauk prawnych przez pryzmat kwalifikacji do świadczenia pomocy prawnej w ramach wykonywania wolnego zawodu prawniczego. W wyroku z dnia 19 kwietnia 2006 r. w sprawie o sygn. akt K 6/06 Trybunał wskazał, że przesłankami oceny dopuszczalności przepływu pomiędzy zawodami prawniczymi powinny być czas trwania aplikacji, zakres przedmiotowy szkolenia oraz praktyczny kontakt z wykonywaniem zawodu prawniczego.

Jednocześnie Trybunał w wyroku z dnia 8 listopada 2006 r. w sprawie o sygn. akt K 30/06, dokonując analizy statusu doktora nauk prawnych pod kątem dopuszczalności złożenia przez niego egzaminu radcowskiego bez odbycia aplikacji, uznał, że ukształtowanie procesu uzyskiwania tego stopnia naukowego pozwala podzielić założenie ustawodawcy, że

doktorzy nauk prawnych są osobami, które mimo nieodbycia aplikacji radcowskiej mają odpowiednie przygotowanie, by przystąpić do zawodowego egzaminu, a następnie do wykonywania zawodu radcy prawnego.

Z kolei, w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 marca 2012 r. w sprawie o sygn. akt K 3/10 przyjęto, że wymóg trzyletniego wykonywania czynności wymagających wiedzy prawniczej związanych ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego, odpowiadający czasowi trwania aplikacji radcowskiej, zapewnia możliwość nabycia praktycznego doświadczenia prawniczego równego aplikacji przez co określone przez Trybunał przesłanki dopuszczalności wpisu doktorów nauk prawnych na listę członków korporacji bez złożenia egzaminu zostały spełnione.

Oceniając konstytucyjność przepisów korporacji prawniczych, Trybunał Konstytucyjny zestawiał je z odpowiednimi przepisami ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 ze zm.). Doktorzy nauk prawnych, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze oraz art. 25 ust. 1 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, aby spełnić określone przez ustawodawcę warunki dopuszczalności uzyskania wpisu na listę adwokatów, muszą legitymować się także praktycznym doświadczeniem prawniczym sprofilowanym tak, aby odpowiadało ono umiejętnościom praktycznym nabytym podczas odpowiednio aplikacji adwokackiej i radcowskiej.

Oceną kompetencji kandydatów do dokonania wpisu na listę radców prawnych zajmował się również **Naczelny Sąd Administracyjny**, który w wyroku z dnia 22 sierpnia 2012 r. w sprawie o sygn. akt II GSK 1779/11 stwierdził, że zawód radcy prawnego jest zawodem zaufania publicznego, posiada więc status, którego podkreśleniem są m.in. wysokie wymagania stawiane pretendantom do tego zawodu. W przywołanym orzeczeniu Naczelny Sąd Administracyjny podkreślił, że obok podstawowej formy przygotowania zawodowego, którym jest aplikacja radcowska, wyjątkowym sposobem uzyskania uprawnień jest także sprawowanie pieczy przez korporację radcowską nad przebiegiem przygotowania w postaci postawienia wymagania wykonywania czynności związanych ze świadczeniem pomocy prawnej w kancelarii adwokackiej, w zespole adwokackim czy ogólnie w kancelarii prawniczej. Sensem wprowadzenia okresów praktyki dla doktorów nauk prawnych jest zdobycie praktycznego doświadczenia, które ma gwarantować wykonywanie zawodu radcy prawnego zgodnie z wymogami stawianymi przedstawicielom zawodów zaufania publicznego.

INFORMACJE DODATKOWE:

W rozumieniu art. 17 ust. 1 Konstytucji RP, adwokat i radca prawny to tzw. „zawody zaufania publicznego”. Udzielanie pomocy prawnej stronom, które pragną wnieść środek prawny inicjujący postępowanie do Sądu Najwyższego (analogicznie do Trybunału Konstytucyjnego bądź Naczelnego Sądu Administracyjnego) implikuje bowiem uzyskiwanie przez pełnomocnika procesowego istotnych informacji o majątku, działalności, a nawet życiu prywatnym osoby korzystającej z jego usług. Zatem wymagany jest odpowiednio wysoki standard etyczny wykonywania takiego zawodu prawniczego.

Bezdyskusyjne są również szczególne wymagania dotyczące wiedzy fachowej, praktycznej, których z oczywistych względów brak doktorowi nauk prawnych, a którymi z pewnością mogą poszczycić się profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych. Założeniem ustawowym jest, by opracowania skarg kasacyjnych i występowanie w trybie kasacyjnym były fachowe i poprawne pod względem merytorycznym i formalnym, co dotyczy również skarg konstytucyjnych. Wymaga tego ranga organu rozpoznającego nadzwyczajne środki zaskarżenia.

Ograniczenie wyrażające się we wprowadzeniu podmiotów, uprawnionych do szeroko pojętej reprezentacji strony przed Sądem Najwyższym, Naczelnym Sądem Administracyjnym oraz Trybunałem Konstytucyjnym znajduje swoje uzasadnienie także w regulacjach odnoszących się do obowiązków złożenia egzaminu zawodowego (adwokackiego i radcowskiego), uregulowanego odpowiednio w art. 66 ust. 1 pkt 1 i 5 Prawa o adwokaturze oraz art. 25 ust. 1 pkt 1 i 5 ustawy o radcach prawnych, zgodnie z którymi, oprócz spełnienia innych wymogów przewidzianych w ustawie, doktor nauk prawnych musi legitymować się praktyką zawodową. Wobec braku wymaganej praktyki zawodowej, doktor nauk prawnych jest uprawniony do przystąpienia do egzaminu zawodowego bez wymogu uprzedniego odbycia aplikacji adwokackiej lub radcowskiej, czego nie wymaga się od profesorów i doktorów habilitowanych nauk prawnych.

REKOMENDACJE BIURA:

Problem podniesiony w petycji jest istotny oraz przełomowy z uwagi na ewentualne pozyskanie uprawnień dla osób, posiadających stopień naukowy doktora nauk prawnych do reprezentacji osób fizycznych i prawnych przed najwyższymi organami władzy sądowniczej, przy jednoczesnym zrównaniu kompetencji adwokatów i radców prawnych, dysponujących odpowiednim przygotowaniem praktycznym z umiejętnościami teoretycznymi doktorów nauk prawnych.

Proponowana nowelizacja ogranicza się jedynie do wprowadzenia zmian dotyczących postępowania w ramach skargi kasacyjnej przed Sądem Najwyższym, a więc tylko w zakresie odnoszącym się do postępowania cywilnego, a dalej postępowania sądowno-administracyjnego w ramach skargi kasacyjnej przed Naczelnym Sądem Administracyjnym i postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w ramach skargi konstytucyjnej. Postulowana zmiana pomija regulacje korporacji zawodowych, tj. adwokatów i radców prawnych, odnoszące się przede wszystkim do odmienności unormowań dotyczących doktorów habilitowanych nauk prawnych i doktorów nauk prawnych w zakresie braku wymogu odbycia aplikacji i złożenia egzaminu zawodowego. Posiadanie tytułu doktora nauk prawnych jest całkowicie irrelevantne dla oceny umiejętności danej osoby jako prawnika praktyka, bo potwierdza jedynie przygotowanie teoretyczne takiej osoby do samodzielnego prowadzenia pracy naukowej, dlatego też wprowadzono warunek wykonywania przez nich czynności wymagających wiedzy prawniczej związanych ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego.

Zdaniem Biura Komunikacji Społecznej, dokonanie jedynie częściowych zmian w zakresie postulowanym przez autora petycji, doprowadzi do niespójności z założeniami przyjętymi przez ustawodawcę, sprzecznymi z zasadą rzetelnej legislacji.

Prace w kierunku postulowanym w petycji powinny zostać poprzedzone konsultacjami ze środowiskami prawniczymi, w tym m.in. z Krajową Radą Sądownictwa i Prokuraturą, samorządem adwokackim i samorządem radcowskim.

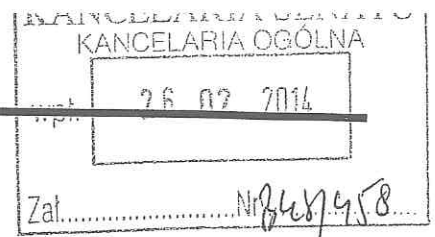
Mając na uwadze informacje przedstawione powyżej, Biuro Komunikacji Społecznej na tym etapie analizy przedmiotowego zagadnienia nie dostrzega konieczności podjęcia prac legislacyjnych postulowanych w petycji.

OPRACOWAŁA

Monika Mosoń

DYREKTOR

Anna Pomianowska-Bąk

Od: Cezary P. <cezaryp@wp.pl>
Wysłano: 25 lutego 2014 12:30
Do: senat; biuro@b-Borusewicz.pl; Borusewicz Bogdan
DW: biuro@sewerynski.pl; biuro@zientarski.pl; senator@bohdanpaskowski.pl;
senator@leszekpiechota.pl; biurosenatorskie@marekborowski.pl;
biuro@grzegorzczalej.pl; witold.gintowt.dziewaltowski@gmail.com;
senator@helenahatka.pl; jurcewicz@neostrada.pl; biuro@maciejklima.pl;
andrzejmatusiewicz@poczta.onet.pl; biuro@piecha.senat.pl;
senator@sztark.senat.pl; biuro@piotrwach.org.pl; biuro@szewinski.senat.pl;
ryszard@knosala.com; rulewski@janrulewski.pl; biuro@kazimierzkutz.pl;
biuro_senator_swieykowski@wp.pl
Temat: NOWE DWIE PETYCJE
Załączniki: PetycjaDoktorat.docx; PetycjaUstawoTrybunaleKonstytucyjnym.docx;
OdmowaTK1.pdf; OdmowaTK2.pdf; OdmowaTK3.pdf; OdmowaTK4.pdf;
OdmowaTK5.pdf; OdmowaTK6.pdf; SkargakonstytucyjnaSPOWHELKzażalenie.doc

Ważność: Wysoka

Szanowny Panie Marszałku,
Panie i Panowie Senatorowie,

KANCELARIA SENATU
BIURO KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ
Dział Petycji i Korespondencji
Wpłynęło dnia 2014-02-28
N. 20120 Podpis. [Signature]

Na fali sukcesu głosowania w Senacie w dniu 20 lutego 2014 roku i przyjęciu uchwały o skierowaniu do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, kiedy to zapowiedziałem moją aktywność Panu senatorowi Michałowi Seweryńskiemu, przedkładał dwie nowe petycje:

"wagi ciężkiej" w przedmiocie zmiany ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 roku o TRYBUNALE KONSTYTUCYJNYM w zakresie usprawnienia tzw. wstępnego rozpoznania oraz doprecyzowania zakresu norm konstytucyjnych stanowiących podstawę zaskarżenia dla skargi konstytucyjnej;

oraz "wagi piórkowej" w zakresie ułatwienia dostępu do zawodów prawniczych poprzez uprawnienie dla osób posiadających stopień naukowy DOKTORA NAUK PRAWNYCH do samodzielnego sporządzania skarg kasacyjnych w postępowaniu cywilnym przed Sądem Najwyższym, skarg kasacyjnych w postępowaniu sądowo-administracyjnym przed Naczelnym Sądem Administracyjnym oraz skarg konstytucyjnych przed Trybunałem Konstytucyjnym.

Uprzejmie wnioskuję o przyjęcie petycji i przekazaniu obu petycji do rozpoznania przez Komisję Praw Człowieka, Praworządności i Petycji.

Z poważaniem,

Cezary P.

Warszawa

169

Warszawa, 25.02.2014

Wnioskodawca:

Cezary P:

Warszawa

Marszałek Senatu

Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji

PETYCJA

Dot. Uprawnienia dla DOKTORA NAUK PRAWNYCH w postępowaniu cywilnym przed Sądem Najwyższym, w postępowaniu sądowo-administracyjnym przed Naczelnym Sądem Administracyjnym oraz w postępowaniu skargowym przed Trybunałem Konstytucyjnym

Szanowny Panie Marszałku,

Panie i Panowie Senatorowie,

Zwracam się do Państwa o wszczęcie procedury legislacyjnej zmierzającej do ułatwienia dostępu do zawodów prawniczych poprzez uprawnienie dla osób posiadających stopień naukowy DOKTORA NAUK PRAWNYCH do samodzielnego sporządzania skarg kasacyjnych w postępowaniu cywilnym przed Sądem Najwyższym, skarg kasacyjnych w postępowaniu sądowo-administracyjnym przed Naczelnym Sądem Administracyjnym oraz skarg konstytucyjnych przed Trybunałem Konstytucyjnym.

Obecny stan prawny umożliwia samodzielne sporządzanie wyżej wymienionych nadzwyczajnych środków zaskarżenia przez adwokatów, radców prawnych ale także przez sędziego, notariusza, prokuratora, profesora i DOKTORA HABILITOWANEGO nauk prawnych. W postępowaniu przed Sądem

Najwyższym oraz NSA dodatkowo wyżej wymienione zawody oraz profesor i doktor habilitowany nauk prawnych mogą być pełnomocnikami strony.

Wprowadzenie w życie wyżej wskazanych uprawnień dla doktora nauk prawnych wiązałoby się z przeprowadzeniem następujących korekt:

1. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 roku Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U.43, poz.296, z późn.zm) uzupełnienie art. 87(1) par. 2 poprzez zastąpienie „albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, „ przez „albo profesor, doktor habilitowany lub doktor nauk prawnych, „.
2. W ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 roku Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. nr 153, poz.1270 z późn.zm) uzupełnienie art. 175 par. 2 poprzez zastąpienie „albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, „ przez „albo profesor, doktor habilitowany lub doktor nauk prawnych, „.
3. W ustawie z dnia 1 sierpnia 1997 roku Ustawa o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U. nr 102, poz. 643) uzupełnienie art. 48 ust.1 poprzez zastąpienie „albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych. „ przez „albo profesor, doktor habilitowany lub doktor nauk prawnych. „.

Uzasadniając powyższą propozycję należy zadać pytanie, czy kompetencje doktora nauk prawnych są wystarczające do sporządzenia skarg kasacyjnych i skarg konstytucyjnych oraz czy rzeczywiście dopiero uzyskanie habilitacji gwarantuje, iż osoba legitymująca się stopniem doktora habilitowanego może skutecznie bronić siebie lub też jako pełnomocnik przed najwyższymi organami władzy sądowniczej.

Moim zdaniem kompetencje i doświadczenia adwokatów i radców prawnych są zbieżne z osobami, które posiadają stopień doktora nauk prawnych. W tym celu należy porównać obowiązki jakie nakłada się przyszłym doktorom (ustawa z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki – Dz.U.nr 65 poz. 595 z późn.zm) z przyszłymi adwokatami i radcami prawnymi (ustawa z dnia 26 maja 1982 roku Prawo o adwokaturze - tekst jednolity ogłoszony w Dz.U. z 2009 r. nr. 146 poz. 1188 z późn. zm.; ustawa z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych Dz.U.10.10.65 z późn.zm). Doktor nauk prawnych ażeby zostać adwokatem lub radcą musi zdać egzamin adwokacki lub radcowski (art. 25 ust.1 ustawy o radcach, art. 66 ust.2

ustawy o adwokaturze), nie jest zobowiązany zaś do odbycia aplikacji. Natomiast żeby uzyskać stopień doktora koniecznym jest zdanie egzaminów doktorskich, które najczęściej przybierają formę egzaminów radcowskich czy też adwokackich. Doktor nauk prawnych de facto musi DWUKROTNIE zdać egzamin o zbieżnych treściach ażeby uzyskać uprawnienia do samodzielnego sporządzenia przywołanych środków zaskarżenia.

Idea deregulacji, która przyświeca wielu inicjatywom Rządu, Sejmu i Senatu powinna tą barierę zlikwidować. Doktor nauk prawnych powinien być uprawniony do samodzielnego sporządzenia skarg kasacyjnych przed Sądem Najwyższym i Naczelnym Sądem Administracyjnym oraz skarg konstytucyjnych przedkładanych Trybunałowi Konstytucyjnemu. Habilitacja natomiast uprawniałaby tak jak dotychczas do pełnienia funkcji sędziego Sądu Najwyższego, sędziego Naczelnego Sądu Administracyjnego i sędziego Trybunału Konstytucyjnego.

Oprócz wyżej wykazanej formalnej przyczyny, tj. faktycznego dublowanego egzaminowania osób posiadających stopień doktora nauk prawnych celem uzyskania uprawnień do sporządzenia przywołanych środków zaskarżenia, podzielę się kilkoma uwagami natury ogólnej uzasadniających uprawnienie doktorów nauk prawnych.

Po pierwsze, skargi kasacyjne przed SN jak i NSA oraz skarga konstytucyjna to środki zaskarżenia, na które skarżący ma od 30 dni do 3 miesięcy na ich sporządzenie. Forma skarg to zasadniczo jedno pismo procesowe z ściśle określoną strukturą. Postępowania w wielu wypadkach odbywają się bez rozpraw, natomiast jeśli rozprawa zostaje przeprowadzona ma ona zasadniczo charakter podsumowujący stanowiska stron, gdyż postępowania dowodowego już się nie przeprowadza. Jedynie przed Trybunałem, hipotetycznie możliwym jest bardziej wartka wymiana poglądów z niezwykle rzadkim zjawiskiem powołania ekspertów. Oznacza to, iż mamy do czynienia ze żmudną, ANALITYCZNA pracą wymagającą przede wszystkim kompetencji naukowo-badawczych, znajomości literatury i jurydykatury, w efekcie której powstaje kilkunasto lub kilkudziesięciu stronicowy dokument. Śmiem twierdzić, iż świeżo upieczony radca będzie miał w tym zakresie mniejsze doświadczenia niż doktor nauk prawnych, który zdał egzaminy a'la radcowskie i obronił często 200-300 stronicową rozprawę wymagającą gruntownej analizy literatury i orzecznictwa oraz popełnił kilka artykułów naukowych. Na marginesie dodaję, iż powyższa propozycja nie dotyczy w zupełności postępowań karnych, w których oprócz

analitycznych kompetencji może i bardziej koniecznym w skutecznym reprezentowaniu strony jest doświadczenie w obcowaniu z przestępcami i przestępczością, czego doktorom nauk prawnych brakuje.

Osobiście, choć nie mam uprawnień i nie jestem doktorem nauk prawnych, sporządziłem, choć oczywiście nie sygnowałem, wiele skarg kasacyjnych i konstytucyjnych. Przed NSA odnotowałem już sukcesy a i przed SN i TK wkrótce powinno to nastąpić. Umiejętności analityczne niezbędne do sporządzenia przywołanych środków zaskarżenia nie muszą więc wiązać się z koniecznością wpisu na listę adwokatów i radców prawnych ani też uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Doktor nauk prawnych, który zdał egzaminy doktorskie – a'la radcowskie - i obronił przed Radą Wydziału 200-300 stronicową rozprawę doktorską może być uprawniony do sporządzenia przywołanych środków zaskarżenia, które przede wszystkim wymagają gruntownej analizy dokumentów z akt sprawy, literatury fachowej i orzecznictwa.

W związku z powyższym wnioskuję aby Pan Marszałek skierował wniosek do Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji celem podjęcia decyzji o rozpatrzeniu petycji a następnie podjęciu uchwały o podjęciu postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy o zmianie trzech ustaw.

Z poważaniem,

Cezary P

– USTAWA

z dnia 17 listopada 1964 r.

Kodeks postępowania cywilnego

DZIAŁ V

Pełnomocnicy procesowi

Art. 86. Strony i ich organy lub przedstawiciele ustawowi mogą działać przed sądem osobiście lub przez pełnomocników.

Art. 87. § 1. Pełnomocnikiem może być adwokat lub radca prawny, a w sprawach własności przemysłowej także rzecznik patentowy, a ponadto osoba sprawująca zarząd majątkiem lub interesami strony oraz osoba pozostająca ze stroną w stałym stosunku zlecenia, jeżeli przedmiot sprawy wchodzi w zakres tego zlecenia, współuczestnik sporu, jak również rodzice, małżonek, rodzeństwo lub zstępni strony oraz osoby pozostające ze stroną w stosunku przysposobienia.

§ 2. Pełnomocnikiem osoby prawnej lub przedsiębiorcy, w tym nieposiadającego osobowości prawnej, może być również pracownik tej jednostki albo jej organu nadrzędnego. Osoba prawna prowadząca, na podstawie odrębnych przepisów, obsługę prawną przedsiębiorcy, osoby prawnej lub innej jednostki organizacyjnej może udzielić pełnomocnictwa procesowego - w imieniu podmiotu, którego obsługę prawną prowadzi - adwokatowi lub radcy prawnemu, jeżeli została do tego upoważniona przez ten podmiot.

§ 3. W sprawach o ustalenie i zaprzeczenie pochodzenia dziecka i o roszczenia alimentacyjne pełnomocnikiem może być również przedstawiciel właściwego w sprawach z zakresu pomocy społecznej organu jednostki samorządu terytorialnego oraz organizacji społecznej, mającej na celu udzielanie pomocy rodzinie.

§ 4. W sprawach związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego pełnomocnikiem rolnika może być również przedstawiciel organizacji zrzeszającej rolników indywidualnych, której rolnik jest członkiem.

§ 5. W sprawach związanych z ochroną praw konsumentów pełnomocnikiem może być przedstawiciel organizacji, do której zadań statutowych należy ochrona konsumentów.

§ 6. W sprawach związanych z ochroną własności przemysłowej pełnomocnikiem twórcy projektu wynalazczego może być również przedstawiciel organizacji, do której zadań statutowych należą sprawy popierania własności przemysłowej i udzielania pomocy twórcom projektów wynalazczych.

Art. 87¹. § 1. W postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych. Zastępstwo to dotyczy także czynności procesowych związanych z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, podejmowanych przed sądem niższej instancji.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się w postępowaniu o zwolnienie od kosztów sądowych oraz o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego oraz gdy stroną, jej organem, jej przedstawicielem ustawowym lub pełnomocnikiem jest sędzia, prokurator, notariusz albo **profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych**, a także gdy stroną, jej organem lub jej przedstawicielem ustawowym jest adwokat, radca prawny lub radca Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.

§ 3. Przepisu § 1 nie stosuje się także wtedy, gdy zastępstwo procesowe Skarbu Państwa jest wykonywane przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa.

USTAWA
z dnia 30 sierpnia 2002 r.
Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi

Dział IV
Środki odwoławcze
Rozdział 1
Skarga kasacyjna

Art. 175. § 1. Skarga kasacyjna powinna być sporządzona przez adwokata lub radcę prawnego, z zastrzeżeniem § 2 i 3.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się, jeżeli skargę kasacyjną sporządza sędzia, prokurator, notariusz, radca Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, będący stroną, jej przedstawicielem lub pełnomocnikiem albo jeżeli skargę kasacyjną wnosi prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich lub Rzecznik Praw Dziecka.

§ 3. Skarga kasacyjna może być sporządzona przez:

- 1) doradcę podatkowego – w sprawach obowiązków podatkowych i celnych oraz w sprawach egzekucji administracyjnej związanej z tymi obowiązkami;
- 2) rzecznika patentowego – w sprawach własności przemysłowej.

USTAWA

z dnia 1 sierpnia 1997 r.

o Trybunale Konstytucyjnym.

(Dz. U. z dnia 1 września 1997 r.)

Orzekanie w sprawach skarg konstytucyjnych

Art. 48. 1. Skargę i zażalenie na postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu sporządzają advokat lub radca prawny, chyba że skarżącym jest sędzia, prokurator, notariusz, profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych.

2. W razie niemożności poniesienia kosztów pomocy prawnej, skarżący może zwrócić się do sądu rejonowego jego miejsca zamieszkania o ustanowienie dla niego adwokata lub radcy prawnego z urzędu na podstawie Kodeksu postępowania cywilnego. Do czasu rozstrzygnięcia przez sąd wniosku nie biegnie termin przewidziany w art. 46 ust. 1.

USTAWA

z dnia 26 maja 1982 r.

Prawo o adwokaturze

Dział V

Wpis na listę adwokatów

Art. 65. Na listę adwokatów może być wpisany ten, kto:

- 1) jest nieskazitelnego charakteru i swym dotychczasowym zachowaniem daje rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu adwokata;
- 2) korzysta w pełni z praw publicznych oraz ma pełną zdolność do czynności prawnych;
- 3) ukończył wyższe studia prawnicze w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskał tytuł magistra lub zagraniczne studia prawnicze uznane w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) odbył w Rzeczypospolitej Polskiej aplikację adwokacką i złożył egzamin adwokacki, z zastrzeżeniem art. 66 ust. 1 i 2.

Art. 66. 1. Wymogu odbycia aplikacji adwokackiej i złożenia egzaminu adwokackiego nie stosuje się do:

- 1) profesorów i doktorów habilitowanych nauk prawnych;
 - 2) ⁽¹¹⁾ osób, które przez okres co najmniej 3 lat zajmowały stanowisko radcy lub starszego radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa albo wykonywały zawód komornika;
 - 3) osób, które zajmowały stanowisko sędziego, prokuratora lub wykonywały zawód radcy prawnego albo notariusza;
 - 4) ⁽¹²⁾ osób, które zdały egzamin sędziowski lub prokuratorski po dniu 1 stycznia 1991 r. lub egzamin notarialny po dniu 22 kwietnia 1991 r. oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę adwokatów, łącznie przez okres co najmniej 3 lat:
- a) zajmowały stanowisko asesora sądowego, asesora prokuratorskiego, referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, aplikanta sądowego, aplikanta prokuratorskiego, asystenta prokuratora, asystenta sędziego lub były zatrudnione w Sądzie Najwyższym, Trybunale Konstytucyjnym lub w międzynarodowym organie sądowym, w szczególności w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub Europejskim Trybunale Praw Człowieka i wykonywały zadania odpowiadające czynnościom asystenta sędziego lub
 - b) wykonywały na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej lub komandytowo-akcyjnej, o których mowa w art. 4a ust. 1, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej lub komandytowo-akcyjnej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65, ze zm.), lub
 - c) były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej lub w państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z tworzeniem projektów ustaw, rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego;
- 5) ⁽¹³⁾ osób, które posiadają stopień naukowy **doktora nauk prawnych** oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę adwokatów, łącznie przez okres co najmniej 3 lat:
- a) zajmowały stanowisko referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, aplikanta sądowego, aplikanta prokuratorskiego, asystenta sędziego, asystenta prokuratora lub

- b) wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej lub komandytowo-akcyjnej, o których mowa w art. 4a ust. 1, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej lub komandytowo-akcyjnej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, lub
- c) były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej lub w państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z tworzeniem projektów ustaw, rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego.
2. ⁽¹⁴⁾ Do egzaminu adwokackiego składanego przed komisją, o której mowa w art. 78, bez odbycia aplikacji adwokackiej, mogą przystąpić:
- 1) doktorzy nauk prawnych;
 - 2) osoby, które przez okres co najmniej 4 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione na stanowisku referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, asystenta prokuratora, asystenta sędziego lub były zatrudnione w Sądzie Najwyższym, Trybunale Konstytucyjnym lub w międzynarodowym organie sądowym, w szczególności w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub Europejskim Trybunale Praw Człowieka i wykonywały zadania odpowiadające czynnościom asystenta sędziego;
 - 3) osoby, które po ukończeniu wyższych studiów prawniczych przez okres co najmniej 4 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu wykonywały na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej lub komandytowo-akcyjnej, o których mowa w art. 4a ust. 1, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej lub komandytowo-akcyjnej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych;
 - 4) osoby, które po ukończeniu wyższych studiów prawniczych przez okres co najmniej 4 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej na rzecz tych urzędów;
 - 4a) osoby, które po ukończeniu aplikacji legislacyjnej przez okres co najmniej 4 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej lub w państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z tworzeniem projektów ustaw, rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego;
 - 5) osoby, które zdały egzamin sędziowski, prokuratorski, notarialny lub komorniczy;
 - 6) osoby, które zajmują stanowisko radcy lub starszego radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.
3. Osoby, o których mowa w ust. 2, muszą spełniać wymagania przewidziane w art. 65 pkt 1-3.
4. W przypadku wykonywania pracy w niepełnym wymiarze okresy, o których mowa w ust. 1 pkt 4 i 5 oraz w ust. 2 pkt 2-4, podlegają proporcjonalnemu wydłużeniu.
5. Do okresów, o których mowa w ust. 1 pkt 4 i 5, w przypadku aplikacji sądowej pozaetatowej lub aplikacji prokuratorskiej pozaetatowej, zalicza się proporcjonalnie okres trwania tych aplikacji przyjmując, że za każdy miesiąc odbywania aplikacji zalicza się 1/4 miesiąca.

Dz.U.2010.10.65 j.t.

USTAWA
z dnia 6 lipca 1982 r.
o radcach prawnych
(tekst jednolity)

Rozdział 3
Uprawnienia do wykonywania zawodu radcy prawnego

Art. 24. 1. Na listę radców prawnych może być wpisany ten, kto:

- 1) ukończył wyższe studia prawnicze w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskał tytuł magistra lub zagraniczne studia prawnicze uznane w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) (uchylony);
- 3) korzysta w pełni z praw publicznych;
- 4) ma pełną zdolność do czynności prawnych;
- 5) jest nieskazitelnego charakteru i swym dotychczasowym zachowaniem daje rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu radcy prawnego;
- 6) odbył w Rzeczypospolitej Polskiej aplikację radcowską i złożył egzamin radcowski, z zastrzeżeniem art. 25 ust. 1 i 2.

2.⁽⁵⁾ Wpis osoby, która uzyskała pozytywny wynik z egzaminu radcowskiego, lub osób, o których mowa w art. 25 ust. 1 i 2, następuje na ich wniosek. Uchwałę w sprawie wpisu podejmuje rada okręgowej izby radców prawnych właściwa odpowiednio ze względu na - miejsce odbycia aplikacji radcowskiej, miejsce złożenia wniosku lub miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o wpis.

2a. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, osoba ubiegająca się o wpis obowiązana jest dołączyć:

- 1) informację o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego opatrzoną datą nie wcześniejszą niż miesiąc przed złożeniem wniosku;
 - 2) oświadczenie, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425, z późn. zm.), albo informację, o której mowa w art. 7 ust. 3a tej ustawy, w przypadku osób urodzonych przed dniem 1 sierpnia 1972 r.;
 - 3) umowy o pracę wraz z dokumentami określającymi zakres obowiązków lub zaświadczeniami od pracodawcy określającymi zakres obowiązków, lub umowy cywilnoprawne wraz z oświadczeniem o złożeniu deklaracji do właściwego urzędu skarbowego oraz zapłaceniu podatku wynikającego z tytułu tych umów - w przypadku osób, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 4 i 5;
 - 4) dokument zaświadczący uzyskanie stopnia naukowego doktora nauk prawnych - w przypadku osób, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 5;
 - 5) zaświadczenie adwokata lub radcy prawnego, z którego wynikać będzie, iż osoba ubiegająca się o wpis wykonywała wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego - w przypadku osób, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 4 lit. b i pkt 5 lit. b;
 - 6)⁽⁶⁾ dokumenty zaświadczające co najmniej 3-letni okres zatrudnienia w urzędach organów władzy publicznej lub w państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonywania wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związanych z tworzeniem projektów ustaw, rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego - w przypadku osób, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 4 lit. c i pkt 5 lit. c;
 - 7)⁽⁷⁾ dokument zaświadczący uzyskanie pozytywnego wyniku z egzaminu sędziowskiego, prokuratorskiego lub notarialnego.
- 2b.⁽⁸⁾ (uchylony).

2c. Rada okręgowej izby radców prawnych może odmówić wpisu na listę radców prawnych tylko wtedy, gdy wpis narusza przepisy ust. 1. Radzie okręgowej izby radców prawnych przysługuje prawo wglądu do akt osobowych i dyscyplinarnych ubiegającego się o wpis.

3. (uchylony).

4. (uchylony).

5. (uchylony).

Art. 25. 1. Wymogu odbycia aplikacji radcowskiej i złożenia egzaminu radcowskiego nie stosuje się do:

- 1) profesorów i doktorów habilitowanych nauk prawnych;
 - 2) ⁽⁹⁾ osób, które przez okres co najmniej 3 lat zajmowały stanowisko radcy lub starszego radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa albo wykonywały zawód komornika;
 - 3) osób, które zajmowały stanowisko sędziego, prokuratora lub wykonywały zawód adwokata albo notariusza;
 - 4) ⁽¹⁰⁾ osób, które zdały egzamin sędziowski lub prokuratorski po dniu 1 stycznia 1991 r. lub egzamin notarialny po dniu 22 kwietnia 1991 r. oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę radców prawnych, łącznie przez okres co najmniej 3 lat:
- a) zajmowały stanowisko asesora sądowego, asesora prokuratorskiego, referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, aplikanta sądowego, aplikanta prokuratorskiego, asystenta prokuratora, asystenta sędziego lub były zatrudnione w Sądzie Najwyższym, Trybunale Konstytucyjnym lub w międzynarodowym organie sądowym, w szczególności w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub Europejskim Trybunale Praw Człowieka i wykonywały zadania odpowiadające czynnościom asystenta sędziego lub
 - b) wykonywały na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej lub komandytowo-akcyjnej, o których mowa w art. 4a ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188, z późn. zm.), lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej lub komandytowo-akcyjnej, o których mowa w art. 8 ust. 1, lub
 - c) były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej lub w państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z tworzeniem projektów ustaw, rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego;
- 5) osób, które posiadają stopień naukowy doktora nauk prawnych oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę radców prawnych, łącznie przez okres co najmniej 3 lat:
- a) ⁽¹¹⁾ zajmowały stanowisko referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, aplikanta sądowego, aplikanta prokuratorskiego, asystenta sędziego, asystenta prokuratora lub
 - b) ⁽¹²⁾ wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej lub komandytowo-akcyjnej, o których mowa w art. 4a ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej lub komandytowo-akcyjnej, o których mowa w art. 8 ust. 1, lub
 - c) ⁽¹³⁾ były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej lub w państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z tworzeniem projektów ustaw, rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego.
2. Do egzaminu radcowskiego składanego przed komisją, o której mowa w art. 36¹, bez odbycia aplikacji radcowskiej mogą przystąpić:
- 1) doktorzy nauk prawnych;

- 2) ⁽¹⁴⁾ osoby, które przez okres co najmniej 4 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione na stanowisku referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, asystenta prokuratora, asystenta sędziego lub były zatrudnione w Sądzie Najwyższym, Trybunale Konstytucyjnym lub w międzynarodowym organie sądowym, w szczególności w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub Europejskim Trybunale Praw Człowieka i wykonywały zadania odpowiadające czynnościom asystenta sędziego;
- 3) ⁽¹⁵⁾ osoby, które po ukończeniu wyższych studiów prawniczych przez okres co najmniej 4 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu wykonywały na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez radcę prawnego lub adwokata w kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej lub komandytowo-akcyjnej, o których mowa w art. 8 ust. 1, lub kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej lub komandytowo-akcyjnej, o których mowa w art. 4a ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze;
- 4) ⁽¹⁶⁾ osoby, które po ukończeniu wyższych studiów prawniczych przez okres co najmniej 4 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej na rzecz tych urzędów;
- 4a) ⁽¹⁷⁾ osoby, które po ukończeniu aplikacji legislacyjnej przez okres co najmniej 4 lat w okresie nie dłuższym niż 6 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej lub w państwowych jednostkach organizacyjnych i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z tworzeniem projektów ustaw, rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego;
- 5) ⁽¹⁸⁾ osoby, które zdały egzamin sędziowski, prokuratorski, notarialny lub komorniczy;
- 6) osoby, które zajmują stanowisko radcy lub starszego radcy Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa.
3. Osoby, o których mowa w ust. 2, muszą spełniać wymagania przewidziane w art. 24 ust. 1 pkt 1, 3-5.
4. W przypadku wykonywania pracy w niepełnym wymiarze okresy, o których mowa w ust. 1 pkt 4 i 5 oraz w ust. 2 pkt 2-4, podlegają proporcjonalnemu wydłużeniu.
5. Do okresów, o których mowa w ust. 1 pkt 4 i 5, w przypadku aplikacji sądowej pozaetatowej lub aplikacji prokuratorskiej pozaetatowej zalicza się proporcjonalnie okres trwania tych aplikacji przyjmując, że za każdy miesiąc odbywania aplikacji zalicza się 1/4 miesiąca.

**KONSTYTUCJA
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

z dnia 2 kwietnia 1997 r.
(Dz. U. z dnia 16 lipca 1997 r.)

**Rozdział I
RZECZPOSPOLITA**

Art. 17.

1. W drodze ustawy można tworzyć samorządy zawodowe, reprezentujące osoby wykonujące zawody zaufania publicznego i sprawujące pieczę nad należyтым wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony.
2. W drodze ustawy można tworzyć również inne rodzaje samorządu. Samorządy te nie mogą naruszać wolności wykonywania zawodu ani ograniczać wolności podejmowania działalności gospodarczej.

USTAWA
z dnia 14 marca 2003 r.
o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki
(Dz. U. z dnia 16 kwietnia 2003 r.)

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Stopniami naukowymi są stopnie doktora i doktora habilitowanego określonej dziedziny nauki w zakresie danej dyscypliny naukowej.

2. Stopniami w zakresie sztuki są stopnie doktora i doktora habilitowanego określonej dziedziny sztuki w zakresie danej dyscypliny artystycznej.

Art. 2. 1. Tytułem naukowym jest tytuł profesora określonej dziedziny nauki.

2. Tytułem w zakresie sztuki jest tytuł profesora określonej dziedziny sztuki.

Art. 3. ⁽¹⁾ 1. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, zwanej dalej "Centralną Komisją", dziedziny nauki i sztuki oraz dyscypliny naukowe i artystyczne, mając na uwadze istniejące stopnie i tytuły, a także rozwój dziedzin i dyscyplin nauki oraz dziedzin sztuki i dyscyplin artystycznych oraz obszary wiedzy, z uwzględnieniem obszarów kształcenia określonych w przepisach o szkolnictwie wyższym.

2. Dyscyplina naukowa (artystyczna) może być tożsama z dziedziną nauki (sztuki).

Art. 4. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

1) "stopniach doktora i doktora habilitowanego" bez bliższego określenia - rozumie się przez to stopnie naukowe doktora i doktora habilitowanego oraz stopnie doktora i doktora habilitowanego sztuki;

2) "tytule profesora" bez bliższego określenia - rozumie się przez to tytuł naukowy profesora i tytuł profesora sztuki;

3) ⁽²⁾ "jednostce organizacyjnej" bez bliższego określenia - rozumie się przez to wydział, inną jednostkę organizacyjną szkoły wyższej, instytut naukowy Polskiej Akademii Nauk, instytut badawczy albo międzynarodowy instytut naukowy utworzony na podstawie odrębnych przepisów, działający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

4) ⁽³⁾ "radzie jednostki organizacyjnej" bez bliższego określenia - rozumie się przez to radę wydziału, radę innej jednostki organizacyjnej szkoły wyższej, radę naukową instytutu naukowego Polskiej Akademii Nauk, radę naukową instytutu badawczego albo radę naukową międzynarodowego instytutu naukowego utworzonego na podstawie odrębnych przepisów, działającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

5) ⁽⁴⁾ "rozprawie doktorskiej" bez bliższego określenia - rozumie się przez to również pracę doktorską w zakresie sztuki.

Rozdział 2
Stopnie naukowe i stopnie w zakresie sztuki

Art. 5. 1. Stopnie doktora i doktora habilitowanego są nadawane w jednostkach organizacyjnych, które posiadają uprawnienie do ich nadawania.

2. ⁽⁵⁾ Uprawnienie, o którym mowa w ust. 1, nadaje Centralna Komisja na wniosek jednostki organizacyjnej, biorąc pod uwagę poziom działalności naukowej lub artystycznej jednostki oraz

liczbę zatrudnionych w niej osób posiadających tytuł profesora lub stopień doktora habilitowanego, określoną w art. 6. Centralna Komisja nadaje to uprawnienie po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, wyrażonej w terminie trzech miesięcy od dnia otrzymania przez Radę Główną Nauki i Szkolnictwa Wyższego wniosku o wyrażenie opinii.

2a. ⁽⁶⁾ W przypadku łączenia jednostek organizacyjnych szkoły wyższej, z których co najmniej jedna posiada uprawnienia do nadawania stopni, jednostka powstała w wyniku połączenia zachowuje uprawnienia do nadawania tych stopni. O połączeniu nowo utworzona jednostka organizacyjna zawiadamia Centralną Komisję w terminie 7 dni od dnia połączenia.

3. Centralna Komisja rozstrzyga o nadaniu uprawnienia, o którym mowa w ust. 1, w terminie sześciu miesięcy od dnia otrzymania wniosku o przyznanie uprawnienia.

Art. 6. 1. ⁽⁷⁾ Uprawnienie do nadawania stopnia doktora może otrzymać jednostka organizacyjna, która zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy co najmniej osiem osób posiadających tytuł profesora lub stopień doktora habilitowanego lub osób, które nabyły uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego na podstawie art. 21a, dla których ta jednostka jest podstawowym miejscem pracy, w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.), reprezentujących dziedzinę nauki lub dziedzinę sztuki, w zakresie której jednostka organizacyjna ma otrzymać uprawnienie.

2. ⁽⁸⁾ Uprawnienie do nadawania stopnia doktora habilitowanego może otrzymać jednostka organizacyjna, która zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy co najmniej dwanaście osób posiadających tytuł profesora lub stopień doktora habilitowanego lub osób, które nabyły uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego na podstawie art. 21a, dla których ta jednostka jest podstawowym miejscem pracy, w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym, reprezentujących dziedziny nauki lub dziedziny sztuki, w których zakresie jednostka organizacyjna ma otrzymać uprawnienie, w tym co najmniej 3 osoby posiadające tytuł profesora.

3. ⁽⁹⁾ Uprawnienie do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego może obejmować tylko te dyscypliny naukowe lub artystyczne, które w danej jednostce organizacyjnej są reprezentowane przez co najmniej pięć osób zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy, posiadających tytuł profesora lub stopień doktora habilitowanego lub osób, które nabyły uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego na podstawie art. 21a.

4. ⁽¹⁰⁾ Osoby posiadające tytuł profesora, stopień doktora habilitowanego lub osoby, które nabyły uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego na podstawie art. 21a, mogą być wliczane do minimalnej liczby osób zatrudnionych, o której mowa w ust. 1-3, tylko w jednej jednostce organizacyjnej i o ile są zatrudnione w tej jednostce nie krócej niż rok.

5. ⁽¹¹⁾ Centralna Komisja w uzasadnionych przypadkach może uznać, że osoby reprezentujące pokrewne dziedziny nauki lub sztuki, w tym pokrewne dyscypliny naukowe i artystyczne, spełniają warunki, o których mowa w ust. 1-3.

Art. 7. 1. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia, tryb zgłaszania wniosków o przyznanie uprawnienia do nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego, uwzględniając w szczególności wzór wniosku o przyznanie tych uprawnień oraz dokumentację, obejmującą w szczególności:

1) sprawozdanie jednostki ubiegającej się o przyznanie uprawnień z działalności naukowo-badawczej lub twórczości artystycznej w okresie trzech lat bezpośrednio poprzedzających złożenie wniosku;

2) ⁽¹²⁾ imienny wykaz osób posiadających tytuł profesora lub stopień doktora habilitowanego oraz osób, które nabyły uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego na podstawie art. 21a, zatrudnionych w tej jednostce;

3) imienny skład rady tej jednostki;

4) charakterystykę osiągnięć w zakresie kształcenia kadr i osiągnięć naukowych osób, o których mowa w pkt 2 i 3;

5) charakterystykę bazy badawczej tej jednostki;

6) ⁽¹³⁾ opinię Polskiej Komisji Akredytacyjnej o jakości kształcenia w jednostce, jeżeli prowadzi ona kształcenie.

2. Wykaz jednostek organizacyjnych uprawnionych do nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego wraz z określeniem nazw nadawanych stopni ogłasza Centralna Komisja w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski".

Art. 8. 1. Jednostka organizacyjna zawiadamia niezwłocznie Centralną Komisję o zmianach w stanie zatrudnienia wpływających na uprawnienie do nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego.

2. Uprawnienie do nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego ulega zawieszeniu z mocy prawa od dnia, w którym liczba pracowników zatrudnionych w jednostce organizacyjnej zmniejszyła się poniżej minimum określonego w art. 6. Centralna Komisja określa termin, nie dłuższy niż dwa lata, w którym jednostka jest obowiązana spełnić warunki do przywrócenia zawieszonych uprawnień.

3. Jeżeli jednostka organizacyjna w wyznaczonym terminie nie spełni warunków, o których mowa w ust. 2, Centralna Komisja cofa uprawnienie.

4. ⁽¹⁴⁾ Centralna Komisja określa warunki kontynuowania przewodów doktorskich wszczętych przed dniem zawieszenia uprawnień, o którym mowa w ust. 2, przez tę jednostkę organizacyjną albo wskazuje inną jednostkę organizacyjną, w której te przewody są kontynuowane.

5. ⁽¹⁵⁾ Postępowania habilitacyjne wszczęte przed dniem zawieszenia uprawnień, o którym mowa w ust. 2, są kontynuowane przez komisję powołaną na podstawie art. 18a ust. 5. Centralna Komisja wskazuje jednostkę organizacyjną, która w trybie art. 18a ust. 11, podejmie uchwałę o nadaniu lub odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego.

Art. 9. 1. ⁽¹⁶⁾ Centralna Komisja dokonuje okresowej oceny spełniania warunków do nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego, wykonywania uprawnień przez jednostkę organizacyjną uprawnioną do nadawania stopni, a także zasadności uchwał, o których mowa w art. 14 ust. 2 pkt 5 i art. 18a ust. 11, w sprawie nadawania tych stopni.

2. ⁽¹⁷⁾ Jeżeli ocena, o której mowa w ust. 1, jest negatywna, Centralna Komisja może:

1) ograniczyć uprawnienie przez zobowiązanie jednostki organizacyjnej do przedstawiania Centralnej Komisji do zatwierdzenia każdej uchwały o nadaniu stopnia doktora lub doktora habilitowanego;

2) zawiesić uprawnienie na czas określony, nie dłuższy niż trzy lata;

3) cofnąć uprawnienie.

3. ⁽¹⁸⁾ W przypadku zawieszenia lub cofnięcia uprawnienia czynności związane z zakończeniem przewodów doktorskich i postępowań habilitacyjnych przeprowadza się zgodnie z przepisami art. 8 ust. 4 i 5.

4. Ponowne nadanie uprawnienia po jego cofnięciu, przywrócenie zawieszonych uprawnień przed upływem określonego czasu lub uchylenie ograniczenia uprawnienia następuje w trybie i na zasadach obowiązujących przy nadawaniu uprawnienia.

5. ⁽¹⁹⁾ (uchylony).

6. ⁽²⁰⁾ Uchwały Centralnej Komisji w sprawach, o których mowa w ust. 2 pkt 2 i 3 oraz w ust. 4, ogłasza Centralna Komisja w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski".

Art. 10. ⁽²¹⁾ W razie braku w kraju jednostki organizacyjnej właściwej do przeprowadzenia określonego przewodu doktorskiego lub postępowania habilitacyjnego Centralna Komisja, na wniosek jednostki organizacyjnej lub z urzędu, zarządza uzupełnienie składu rady wskazanej

przez siebie jednostki o osoby niebędące członkami tej rady. Osoby te mają uprawnienia członka danej rady w sprawach tego przewodu doktorskiego lub postępowania habilitacyjnego.

Art. 11. ⁽²²⁾ 1. Stopień doktora jest nadawany w drodze przewodu doktorskiego, a stopień doktora habilitowanego w drodze postępowania habilitacyjnego, wszczętych na wniosek osoby ubiegającej się o nadanie stopnia.

2. Warunkiem wszczęcia przewodu doktorskiego jest posiadanie wydanej lub przyjętej do druku publikacji naukowej w formie książki lub co najmniej jednej publikacji naukowej w recenzowanym czasopiśmie naukowym o zasięgu co najmniej krajowym, określonym przez ministra właściwego do spraw nauki na podstawie przepisów dotyczących finansowania nauki lub w recenzowanym sprawozdaniu z międzynarodowej konferencji naukowej lub publiczna prezentacja dzieła artystycznego.

Art. 12. ⁽²³⁾ 1. Stopień doktora nadaje się osobie, która:

1) posiada tytuł zawodowy magistra, magistra inżyniera, lekarza lub inny równorzędny lub posiada dyplom, o którym mowa w art. 191a ust. 3 i 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym;

2) zdała egzaminy doktorskie w zakresie określonym przez radę jednostki organizacyjnej;

3) przedstawiła i obroniła rozprawę doktorską;

4) zdała egzamin z nowożytnego języka obcego lub posiada certyfikat potwierdzający znajomość nowożytnego języka obcego, określony w przepisach wydanych na podstawie art. 31 pkt 5.

2. Egzaminy doktorskie są przeprowadzane w zakresie:

1) dyscypliny podstawowej odpowiadającej tematowi rozprawy doktorskiej;

2) dyscypliny dodatkowej;

3) obcego języka nowożytnego, w przypadku gdy osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora nie posiada certyfikatu potwierdzającego znajomość języka obcego, o którym mowa w ust. 1 pkt 4.

Art. 13. ⁽²⁴⁾ 1. Rozprawa doktorska, przygotowywana pod opieką promotora albo pod opieką promotora i promotora pomocniczego, o którym mowa w art. 20 ust. 7, powinna stanowić oryginalne rozwiązanie problemu naukowego lub oryginalne dokonanie artystyczne oraz wykazywać ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w danej dyscyplinie naukowej lub artystycznej oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej lub artystycznej.

2. Rozprawa doktorska może mieć formę maszynopisu książki, książki wydanej lub spójnego tematycznie zbioru rozdziałów w książkach wydanych, spójnego tematycznie zbioru artykułów opublikowanych lub przyjętych do druku w czasopiśmie naukowym, określonych przez ministra właściwego do spraw nauki na podstawie przepisów dotyczących finansowania nauki, jeżeli odpowiada warunkom określonym w ust. 1.

3. Rozprawę doktorską może stanowić praca projektowa, konstrukcyjna, technologiczna lub artystyczna, jeżeli odpowiada warunkom określonym w ust. 1.

4. Rozprawę doktorską może także stanowić samodzielna i wyodrębniona część pracy zbiorowej, jeżeli wykazuje ona indywidualny wkład kandydata przy opracowywaniu koncepcji, wykonywaniu części eksperymentalnej, opracowaniu i interpretacji wyników tej pracy, odpowiadający warunkom określonym w ust. 1.

5. Za zgodą rady jednostki przeprowadzającej przewód, rozprawa doktorska może być przedstawiona w języku innym niż polski.

6. Rozprawa doktorska powinna być opatrzona streszczeniem w języku angielskim, a rozprawa doktorska przygotowana w języku obcym również streszczeniem w języku polskim. W przypadkach, gdy rozprawa doktorska nie ma formy pisemnej powinna być opatrzona opisem w języku polskim i angielskim.

7. Streszczenie rozprawy doktorskiej łącznie z recenzjami zamieszcza się na stronie internetowej szkoły wyższej lub jednostki organizacyjnej przeprowadzającej przewod doktorski. Streszczenie rozprawy doktorskiej zamieszcza się w dniu podjęcia przez radę jednostki uchwały o przyjęciu rozprawy doktorskiej, a recenzje w dniu ich przekazania przez recenzentów. Streszczenie rozprawy i recenzje pozostają na stronie internetowej co najmniej do dnia nadania stopnia doktora. Warunek zamieszczenia streszczenia rozprawy doktorskiej i recenzji nie dotyczy rozprawy doktorskiej, której przedmiot jest objęty ochroną informacji niejawnych.

8. Recenzje podlegające zamieszczeniu na stronie internetowej przekazuje się niezwłocznie po ich złożeniu do Centralnej Komisji w celu ich opublikowania w Biuletynie Informacji Publicznej.

Art. 13a. ⁽²⁵⁾ 1. W szczególnych przypadkach, uzasadnionych najwyższą jakością osiągnięć naukowych, stopień doktora można nadać osobie, która posiada co najmniej tytuł zawodowy licencjata, inżyniera lub równorzędny i uzyskała "Diamentowy Grant" w ramach programu ustanowionego przez ministra właściwego do spraw nauki oraz spełniła warunki określone w art. 12 ust. 1 pkt 2-4 i ust. 2 oraz art. 13.

2. Uprawnienie, o którym mowa w ust. 1, nie wyklucza możliwości uzyskania tytułu zawodowego magistra, magistra inżyniera, lekarza lub innego równorzędnego w trakcie realizowania projektu badawczego "Diamentowy Grant".

Art. 14. 1. Przewód doktorski przeprowadza i stopień doktora nadaje:

- 1) w szkole wyższej - rada wydziału lub rada innej jej jednostki organizacyjnej;
- 2) ⁽²⁶⁾ w innej jednostce organizacyjnej - rada naukowa.

2. Czynności przewodu doktorskiego kończą się uchwałami rady jednostki organizacyjnej w przedmiocie:

- 1) ⁽²⁷⁾ wszczęcia przewodu doktorskiego i wyznaczenia promotora, a także promotora pomocniczego, w przypadku jego udziału w przewodzie;
- 2) wyznaczenia recenzentów;
- 3) przyjęcia rozprawy doktorskiej i dopuszczenia jej do publicznej obrony;
- 4) przyjęcia publicznej obrony rozprawy doktorskiej;
- 5) nadania stopnia doktora.

3. Nieprzyjęta rozprawa doktorska nie może być podstawą do ubiegania się o nadanie stopnia doktora w innych jednostkach organizacyjnych.

4. Jeżeli osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora w wyznaczonym terminie nie przystąpi do egzaminów doktorskich albo nie przedstawi rozprawy doktorskiej, rada jednostki organizacyjnej może podjąć uchwałę o zamknięciu przewodu doktorskiego.

5. Uprawnienie do podejmowania uchwał, o których mowa w ust. 2 pkt 3 i 4, rada jednostki organizacyjnej może przekazać powołanej w tym celu komisji. W przypadku gdy obrona rozprawy doktorskiej odbyła się przed komisją, komisja ta przygotowuje projekt uchwały w sprawie nadania stopnia doktora i przedstawia go radzie jednostki organizacyjnej.

Art. 14a. ⁽²⁸⁾ 1. Przewody doktorskie mogą być przeprowadzane wspólnie, na podstawie porozumienia, przez rady jednostek organizacyjnych szkół wyższych lub innych jednostek organizacyjnych, w tym także zagranicznych, jeżeli posiadają one uprawnienia do nadawania stopnia doktora.

2. W przypadku szkoły wyższej stroną porozumienia, o którym mowa w ust. 1, jest szkoła wyższa, której jednostki posiadają uprawnienia do nadawania stopnia doktora.

3. W przypadku gdy przewod doktorski jest prowadzony wspólnie z inną szkołą wyższą lub inną jednostką organizacyjną, w tym zagraniczną, czynności przewodu doktorskiego, o których mowa w art. 14 ust. 2 pkt 1, 2 i 5, kończą się uchwałami podejmowanymi w trybie określonym w porozumieniu, z zachowaniem przepisu art. 14 ust. 2 pkt 4.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, uprawnienie do podejmowania uchwał, o których mowa w art. 14 ust. 2 pkt 3 i 4, przysługuje komisji powołanej przez rady jednostek prowadzących przewod doktorski.

5. Jednostki, o których mowa w ust. 1, wydają osobie, której nadano stopień doktora, wspólny dyplom według wzoru określonego w porozumieniu i zawierającego niezbędne elementy określone w przepisach wydanych na podstawie art. 31 pkt 7.

Art. 15. 1. Uchwała o nadaniu stopnia doktora staje się prawomocna z chwilą jej podjęcia.

2. Uchwała o nadaniu stopnia doktora podjęta przez radę jednostki organizacyjnej, której uprawnienia do nadawania stopnia doktora zostały ograniczone zgodnie z art. 9 ust. 2 pkt 1, staje się prawomocna z chwilą jej zatwierdzenia przez Centralną Komisję. Uchwała jest przedstawiana Centralnej Komisji, wraz z aktami przewodu doktorskiego, w terminie jednego miesiąca od dnia jej podjęcia. O zatwierdzeniu uchwały Centralna Komisja rozstrzyga w terminie do sześciu miesięcy od dnia otrzymania uchwały.

3. W przypadku niezatwierdzenia uchwały o nadaniu stopnia doktora rada jednostki organizacyjnej lub osoba ubiegająca się o nadanie tego stopnia może, w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia jej rozstrzygnięcia, wystąpić do Centralnej Komisji z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy.

4. Centralna Komisja rozpatruje wniosek, o którym mowa w ust. 3, w terminie czterech miesięcy od dnia jego doręczenia.

5. W postępowaniu, o którym mowa w ust. 4, mogą brać udział recenzenci powołani w przewodzie doktorskim.

Art. 16. ⁽²⁹⁾ 1. Do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej lub artystycznej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową lub artystyczną.

2. Osiągnięcie, o którym mowa w ust. 1, może stanowić:

1) dzieło opublikowane w całości lub w zasadniczej części, albo jednotematyczny cykl publikacji;

2) zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;

3) część pracy zbiorowej, jeżeli opracowanie wydzielonego zagadnienia jest indywidualnym wkładem osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

3. Obowiązek publikacji nie dotyczy osiągnięć, których przedmiot jest objęty ochroną informacji niejawnych.

4. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia, kryteria oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, biorąc pod uwagę osiągnięcia naukowo-badawcze w dziedzinach nauki i sztuki lub obszarach wiedzy, współpracę międzynarodową, dorobek dydaktyczny i popularyzatorski oraz uzyskane nagrody.

Art. 17. ⁽³⁰⁾ (uchylony).

Art. 18. ⁽³¹⁾ 1. Stopień doktora habilitowanego nadaje:

1) w szkole wyższej - rada wydziału lub rada innej jednostki organizacyjnej szkoły wyższej;

2) w innej jednostce organizacyjnej - rada naukowa.

Art. 18a. ⁽³²⁾ 1. Postępowanie habilitacyjne wszczyna się na wniosek osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, skierowany wraz z autoreferatem do Centralnej Komisji.

2. Osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego wskazuje we wniosku jednostkę organizacyjną posiadającą uprawnienie do nadawania stopnia doktora habilitowanego, wybraną do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego. Datą wszczęcia postępowania jest dzień doręczenia wniosku Centralnej Komisji.

3. W przypadku gdy rada jednostki organizacyjnej wskazanej przez wnioskodawcę w trybie ust. 1 i 2 nie wyrazi zgody na przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego, postępowanie prowadzi

jednostka organizacyjna posiadająca uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego wyznaczona przez Centralną Komisję.

4. Centralna Komisja w terminie 7 dni dokonuje oceny formalnej wniosku. W przypadku uznania wniosku za niekompletny lub nieodpowiadający wymogom ustawy Centralna Komisja wzywa do jego uzupełnienia, wskazując sposób i wyznaczając termin uzupełnienia wniosku.

5. Centralna Komisja w terminie 6 tygodni od dnia otrzymania wniosku spełniającego wymagania formalne powołuje komisję habilitacyjną w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego. Komisja składa się z:

1) czterech członków o uznanej renomie naukowej, w tym międzynarodowej, w tym przewodniczącego i dwóch recenzentów, wyznaczonych przez Centralną Komisję spoza jednostki, o której mowa w ust. 2 lub 3;

2) trzech członków o uznanej renomie naukowej, w tym międzynarodowej, w tym sekretarza i recenzenta, wyznaczonych przez jednostkę, o której mowa w ust. 2 lub 3.

6. Centralna Komisja w dniu powołania komisji habilitacyjnej przekazuje jej dokumenty, o których mowa w ust. 1.

7. W terminie nie dłuższym niż sześć tygodni od dnia powołania komisji habilitacyjnej recenzenci, o których mowa w ust. 5, oceniają czy osiągnięcia naukowe wnioskodawcy spełniają kryteria określone w art. 16 i przygotowują recenzje.

8. Po przedstawieniu recenzji i zapoznaniu się z autoreferatem członkowie komisji habilitacyjnej w głosowaniu jawnym podejmują uchwałę zawierającą opinię w sprawie nadania lub odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego.

9. Głosowanie, o którym mowa w ust. 8, na wniosek osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, przeprowadza się w trybie tajnym.

10. W szczególnych przypadkach, uzasadnionych wątpliwościami komisji habilitacyjnej dotyczącymi dokumentacji osiągnięć naukowych, komisja może przeprowadzić z wnioskodawcą rozmowę o jego osiągnięciach i planach naukowych.

11. Komisja habilitacyjna w terminie 21 dni od dnia otrzymania recenzji przedkłada radzie jednostki organizacyjnej uchwałę zawierającą opinię w sprawie nadania lub odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego, o której mowa w ust. 8, wraz z uzasadnieniem i pełną dokumentacją postępowania habilitacyjnego, w tym recenzjami osiągnięć naukowych. Na podstawie tej opinii rada jednostki organizacyjnej, w terminie miesiąca, podejmuje uchwałę o nadaniu lub odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego.

12. Rada jednostki organizacyjnej zamieszcza na stronie internetowej wnioski osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego wraz z autoreferatem, informację o składzie komisji habilitacyjnej, harmonogram przebiegu postępowania oraz uchwałę o nadaniu lub odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego, wraz z uzasadnieniem.

13. Rozbieżność pomiędzy opiniami komisji habilitacyjnej a uchwałami rady jednostki organizacyjnej, po przeprowadzeniu przez Centralną Komisję postępowania wyjaśniającego, mogą stanowić przesłankę do działań Centralnej Komisji, o których mowa w art. 9 ust. 1–3.

Art. 19. ⁽³³⁾ Uchwała o nadaniu stopnia doktora habilitowanego staje się prawomocna z chwilą jej podjęcia.

Art. 20. ⁽³⁴⁾ 1. Uchwały, o których mowa w art. 14 ust. 2 i art. 18a ust. 11, są podejmowane w głosowaniu tajnym i zapadają bezwzględną większością oddanych głosów przy obecności co najmniej połowy ogólnej liczby osób uprawnionych do głosowania.

2. Do głosowania, o którym mowa w ust. 1, są uprawnieni członkowie właściwej rady jednostki organizacyjnej posiadający tytuł profesora, stopień doktora habilitowanego oraz osoby, które nabyły uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego na podstawie art. 21a.

3. Uprawnienie, o którym mowa w ust. 2, przysługuje ponadto osobom wymienionym w art. 10, a w czynnościach przewodu doktorskiego - także recenzentom i promotorowi rozprawy doktorskiej.
4. W przewodach doktorskich prowadzonych w ramach współpracy międzynarodowej, o których mowa w art. 14a ust. 1, można powołać kopromotora.
5. W przewodach doktorskich powołuje się co najmniej dwóch recenzentów spośród osób zatrudnionych w szkole wyższej lub jednostce organizacyjnej innej niż ta, której pracownikiem jest osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora i niebędących członkami rady jednostki organizacyjnej przeprowadzającej przewód.
6. Promotorem w przewodzie doktorskim oraz recenzentem rozprawy doktorskiej lub członkiem komisji habilitacyjnej może być osoba posiadająca tytuł profesora lub stopień doktora habilitowanego w zakresie danej lub pokrewnej dyscypliny naukowej lub artystycznej lub osoba, która nabyła uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego na podstawie art. 21a, prowadząca działalność naukową lub dydaktyczną w zakresie danej lub pokrewnej dyscypliny naukowej lub artystycznej.
7. Promotorem pomocniczym w przewodzie doktorskim, który pełni istotną funkcję pomocniczą w opiece nad doktorantem, w tym w szczególności w procesie planowania badań, ich realizacji i analizy wyników może być osoba posiadająca stopień doktora w zakresie danej lub pokrewnej dyscypliny naukowej lub artystycznej i nie posiadająca uprawnień do pełnienia funkcji promotora w przewodzie doktorskim.
8. Promotorem w przewodzie doktorskim oraz recenzentem rozprawy doktorskiej lub członkiem komisji habilitacyjnej może być osoba będąca pracownikiem zagranicznej szkoły wyższej lub instytucji naukowej, niespełniająca wymogów określonych w ust. 6, jeżeli rada jednostki organizacyjnej przeprowadzająca przewód doktorski lub, w przypadku postępowania habilitacyjnego, rada jednostki organizacyjnej, o której mowa w art. 18a ust. 2 lub 3 lub Centralna Komisja, uzna, że osoba ta jest wybitnym znawcą problematyki, której dotyczy rozprawa doktorska lub postępowanie habilitacyjne.

Art. 21. 1. ⁽³⁵⁾ Osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora lub doktora habilitowanego może wnieść od uchwał, o których mowa w art. 14 ust. 2 i art. 18a ust. 11, jeżeli są one odmowne, odwołanie do Centralnej Komisji za pośrednictwem właściwej rady w terminie miesiąca od dnia doręczenia uchwały wraz z uzasadnieniem. Rada przekazuje odwołanie Centralnej Komisji wraz ze swoją opinią i aktami sprawy w terminie trzech miesięcy od dnia złożenia odwołania.

2. Po rozpatrzeniu odwołania, w terminie nie dłuższym niż sześć miesięcy, Centralna Komisja albo utrzymuje w mocy zaskarżoną uchwałę, albo uchylając ją, przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia radzie tej samej lub innej jednostki organizacyjnej.

3. ⁽³⁶⁾ W przypadku utrzymania w mocy uchwały osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego może wystąpić z ponownym wnioskiem o wszczęcie postępowania habilitacyjnego po upływie co najmniej trzech lat. Okres ten może zostać skrócony do 12 miesięcy w przypadku znacznego zwiększenia dorobku naukowego lub artystycznego.

Art. 21a. ⁽³⁷⁾ 1. Osoby, które uzyskały stopień doktora w Rzeczypospolitej Polskiej lub za granicą i podczas pracy w innym państwie przez co najmniej pięć lat kierowały samodzielnie zespołami badawczymi oraz posiadają znaczący dorobek i osiągnięcia naukowe, zatrudnione w szkole wyższej na stanowisku profesora nadzwyczajnego lub profesora wizytującego, nabywają uprawnienia równoważne uprawnieniom wynikającym z posiadania stopnia doktora habilitowanego na podstawie decyzji rektora. O swojej decyzji rektor zawiadamia Centralną Komisję.

2. Rektor szkoły wyższej przekazuje Centralnej Komisji wraz z zawiadomieniem również decyzję określoną w ust. 1, oraz opis kariery zawodowej i wykaz publikacji osoby, o której mowa w ust. 1.

3. Decyzja rektora wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia zawiadomienia Centralnej Komisji, która w tym okresie może, w drodze decyzji administracyjnej, wyrazić sprzeciw i uchylić decyzję rektora w sprawie nabycia uprawnień równoważnych uprawnieniom wynikającym z posiadania stopnia doktora habilitowanego.

4. Na decyzję Centralnej Komisji przysługuje rektorowi w terminie 30 dni od dnia jej otrzymania skarga do właściwego sądu administracyjnego.

Art. 22. ⁽³⁸⁾ 1. Osobom, którym wszczęto przewód doktorski, mogą być przyznawane stypendia.

2. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia, warunki przyznawania stypendiów, o których mowa w ust. 1, w tym:

1) tryb i kryteria przyznawania stypendiów, uzależniając możliwość ich otrzymania od stopnia zaawansowania rozprawy;

2) tryb i kryteria cofania i zwrotu stypendiów w przypadku niewykazywania dostatecznych postępów w pracy naukowej;

3) organ uprawniony do podejmowania decyzji, o których mowa w pkt 1 i 2;

4) maksymalny okres, na który stypendia mogą być przyznawane;

5) wysokość stypendiów doktorskich w relacji do minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego określonego dla asystenta w przepisach o wynagradzaniu nauczycieli akademickich.

Art. 23. ⁽³⁹⁾ 1. Pracownikowi niebędącemu nauczycielem akademickim lub pracownikiem naukowym, przygotowującym rozprawę doktorską, przysługuje, na jego wniosek, w uzgodnionym z pracodawcą terminie, urlop w wymiarze dwudziestu ośmiu dni, które w rozumieniu odrębnych przepisów są dla tego pracownika dniami pracy, na przygotowanie obrony rozprawy doktorskiej oraz zwolnienie od pracy na przeprowadzenie obrony rozprawy doktorskiej.

2. Pracownikowi niebędącemu nauczycielem akademickim lub pracownikiem naukowym, na którego wniosek zostało wszczęte postępowanie o nadanie stopnia doktora habilitowanego, przysługuje na jego wniosek zwolnienie od pracy na przeprowadzenie rozmowy, o której mowa w art. 18a ust. 10.

3. Za okres urlopu oraz zwolnienia od pracy, o których mowa w ust. 1 i 2, przysługuje pracownikowi wynagrodzenie ustalane jak za urlop wypoczynkowy.

Art. 24. ⁽⁴⁰⁾ 1. Stopień naukowy lub stopień w zakresie sztuki nadany przez uznaną instytucję posiadającą uprawnienie do jego nadawania działającą w państwie członkowskim Unii Europejskiej, państwie członkowskim Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, jest równoważny ze stopniem naukowym lub stopniem w zakresie sztuki, o których mowa w ustawie.

2. Listę instytucji, o których mowa w ust. 1, prowadzi minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego lub upoważniona przez niego podległa jednostka.

3. Stopień naukowy i stopień w zakresie sztuki nadany przez instytucję inną niż ta, o której mowa w ust. 1, może być uznany za równoważny z odpowiednim polskim stopniem naukowym lub stopniem w zakresie sztuki na podstawie umowy międzynarodowej, a w przypadku jej braku w drodze nostryfikacji.

4. Stopień doktora przyznany przez Europejski Instytut Uniwersytecki, zgodnie z Konwencją powołującą Europejski Instytut Uniwersytecki, sporządzoną we Florencji dnia 19 kwietnia 1972 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 150, poz. 1236), jest równoważny z odpowiednim polskim stopniem doktora.

5. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) jednostki organizacyjne uprawnione do przeprowadzania postępowania nostryfikacyjnego oraz zakres kompetencji ich organów,
- 2) tryb i terminy nostryfikacji stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki uzyskanych za granicą, uwzględniając możliwość i warunki zwalniania z całości lub części postępowania nostryfikacyjnego,
- 3) rodzaje dokumentów, które powinny być dołączone do podań o nostryfikację stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki,
- 4) warunki ustalania odpłatności za przeprowadzenie postępowania nostryfikacyjnego, w tym możliwość obniżania lub zwalniania z opłat, oraz sposób wnoszenia opłat,
- 5) wzór zaświadczenia wydawanego po przeprowadzeniu postępowania nostryfikacyjnego - uwzględniając konieczność zapewnienia sprawnego przeprowadzania postępowań oraz przejrzyste zasady ich prowadzenia.

Rozdział 3 **Tytuł naukowy i tytuł w zakresie sztuki**

Art. 25. ⁽⁴¹⁾ Tytuł profesora nadaje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wniosku Centralnej Komisji, o którym mowa w art. 28 ust. 3.

Art. 26. ⁽⁴²⁾ 1. Tytuł profesora może być nadany osobie, która uzyskała stopień doktora habilitowanego lub osobie, która nabyła uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego na podstawie art. 21a, oraz:

1) ma osiągnięcia naukowe znacznie przekraczające wymagania stawiane w postępowaniu habilitacyjnym;

2) posiada doświadczenie w kierowaniu zespołami badawczymi, realizującymi projekty finansowane w drodze konkursów krajowych i zagranicznych;

3) posiada osiągnięcia w opiece naukowej - uczestniczyła co najmniej trzy razy w charakterze promotora lub promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim, w tym co najmniej raz w charakterze promotora, oraz co najmniej dwa razy w charakterze recenzenta w przewodzie doktorskim lub postępowaniu habilitacyjnym, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3;

4) odbyła staże naukowe i prowadziła prace naukowe w instytucjach naukowych, w tym zagranicznych.

2. Tytuł profesora w zakresie sztuki może być nadany również osobie, która uzyskała stopień doktora habilitowanego lub osobie, która nabyła uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego na podstawie art. 21a, posiadającej:

1) osiągnięcia artystyczne znacznie przekraczające wymagania stawiane w postępowaniu habilitacyjnym;

2) osiągnięcia w kształceniu młodej kadry.

3. Centralna Komisja może, w szczególnych przypadkach, na wniosek rady właściwej jednostki organizacyjnej posiadającej uprawnienie do nadawania stopnia doktora habilitowanego dopuścić do wszczęcia postępowania o nadanie tytułu profesora osobie, która uzyskała stopień doktora i posiada wybitne osiągnięcia naukowe lub artystyczne.

4. Za dorobek naukowy uważa się również wybitne, zrealizowane osiągnięcia projektowe, konstrukcyjne lub technologiczne, a za dorobek artystyczny - wybitne dzieło artystyczne.

Art. 27. ⁽⁴³⁾ 1. Postępowanie o nadanie tytułu profesora przeprowadzają rady jednostek organizacyjnych posiadających uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego w zakresie danej dziedziny nauki lub sztuki, na wniosek osoby ubiegającej się o uzyskanie tytułu. Przepis art. 10 stosuje się odpowiednio.

2. Czynności postępowania w sprawach o nadanie tytułu profesora kończą się uchwałami rady w przedmiocie:

1) wszczęcia postępowania o nadanie tytułu profesora;

- 2) wyznaczenia kandydatów na recenzentów;
 - 3) poparcia wniosku o nadanie tytułu profesora.
3. Rada jednostki organizacyjnej przekazuje Centralnej Komisji listę co najmniej dziesięciu kandydatów na recenzentów, spośród osób zatrudnionych w szkole wyższej lub jednostce organizacyjnej innej niż ta, której pracownikiem jest osoba ubiegająca się o nadanie tytułu i niebędących członkami rady jednostki organizacyjnej przeprowadzającej postępowanie.
4. W postępowaniu o nadanie tytułu profesora Centralna Komisja powołuje pięciu recenzentów o renomie międzynarodowej spośród osób zaproponowanych przez radę jednostki organizacyjnej lub spośród innych osób.
5. Recenzentem w postępowaniu o nadanie tytułu profesora może być osoba posiadająca tytuł profesora w zakresie danej lub pokrewnej dziedziny nauki lub sztuki lub osoba posiadająca stopień doktora zatrudniona przez co najmniej pięć lat w zagranicznej szkole wyższej lub instytucji naukowej na stanowisku profesora, która przez okres co najmniej pięciu lat kierowała samodzielnie zespołem badawczym, była promotorem co najmniej dwóch osób, które uzyskały stopień doktora oraz posiada znaczny dorobek naukowy.

- Art. 28.** ⁽⁴⁴⁾ 1. Rada właściwej jednostki organizacyjnej po podjęciu uchwały popierającej wniosek o nadanie tytułu profesora przesyła go wraz z aktami postępowania, w terminie 1 miesiąca od podjęcia uchwały, do Centralnej Komisji.
2. Centralna Komisja podejmuje uchwałę o przedstawieniu albo o odmowie przedstawienia kandydata do tytułu profesora w terminie do 6 miesięcy od dnia otrzymania uchwały.
3. Centralna Komisja, w terminie 1 miesiąca od podjęcia uchwały o przedstawieniu kandydata do tytułu, składa do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wnioski o nadanie tytułu profesora.
4. W przypadku podjęcia uchwały o odmowie przedstawienia kandydata do tytułu profesora, rada jednostki organizacyjnej lub osoba ubiegająca się o nadanie tytułu może, w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia jej rozstrzygnięcia, wystąpić do Centralnej Komisji z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy.
5. Centralna Komisja rozpatruje wniosek, o którym mowa w ust. 4, w terminie 6 miesięcy od dnia jego doręczenia.
6. W postępowaniu, o którym mowa w ust. 5, mogą brać udział recenzenci powołani w przewodzie o nadanie tytułu profesora.

Rozdział 4 **Przepisy wspólne**

Art. 29. 1. ⁽⁴⁵⁾ W postępowaniach dotyczących nadania stopnia doktora i doktora habilitowanego albo tytułu profesora oraz nadania, ograniczenia, zawieszenia i pozbawienia uprawnienia do nadawania tych stopni w zakresie nieuregulowanym w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Do zaskarżania decyzji wydanych w tych postępowaniach stosuje się przepisy o zaskarżaniu decyzji administracyjnych do sądu administracyjnego.

2. Przesłankami do wznowienia postępowania o nadanie stopni doktora i doktora habilitowanego albo tytułu profesora mogą być także, oprócz wymienionych w Kodeksie postępowania administracyjnego, ujawnione okoliczności wskazujące na to, że stopień doktora lub doktora habilitowanego albo tytuł profesora został nadany na podstawie dorobku powstałego z naruszeniem prawa, w tym praw autorskich, lub dobrych obyczajów w nauce.

3. W przypadku zaistnienia przesłanek do wznowienia postępowania o nadanie stopnia doktora i doktora habilitowanego albo tytułu profesora organem wydającym postanowienie o wznowieniu postępowania jest Centralna Komisja.

Art. 29a. ⁽⁴⁶⁾ 1. Rada właściwej jednostki organizacyjnej lub odpowiednio Centralna Komisja, w drodze decyzji, stwierdza nieważność postępowania w sprawie nadania tytułu lub stopnia, jeżeli w pracy stanowiącej podstawę nadania tytułu lub stopnia osoba ubiegająca się o tytuł lub stopień

przypisała sobie autorstwo istotnego fragmentu lub innych elementów cudzego utworu lub ustalenia naukowego.

2. Decyzje, o których mowa w ust. 1, nie wyłączają odpowiedzialności dyscyplinarnej, karnej i cywilnoprawnej.

Art. 30. ⁽⁴⁷⁾ 1. Przyjęcie funkcji promotora, promotora pomocniczego, członka komisji egzaminacyjnej w przewodzie doktorskim, recenzenta w przewodzie doktorskim lub postępowaniu habilitacyjnym oraz postępowaniu o nadanie tytułu profesora, a także sporządzenie opinii na wniosek Centralnej Komisji jest obowiązkiem nauczyciela akademickiego lub pracownika naukowego.

2. Jednostka organizacyjna przeprowadzająca przewód doktorski, postępowanie habilitacyjne lub o nadanie tytułu zawiera z recenzentem umowę, która określa w szczególności termin sporządzenia recenzji, nie krótszy niż wskazany w art. 18a ust. 7, wysokość wynagrodzenia oraz kary umowne za niedotrzymanie jej warunków.

3. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia, wysokość i warunki wypłacania wynagrodzenia promotorowi oraz za recenzje i opinie, o których mowa w ust. 1, uwzględniając w szczególności, że:

1) wysokość wynagrodzenia ustala się w relacji do minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego profesora zwyczajnego, określonego w przepisach o wynagradzaniu nauczycieli akademickich;

2) wynagrodzenie wypłaca jednostka organizacyjna przeprowadzająca przewód doktorski, postępowanie habilitacyjne lub postępowanie o nadanie tytułu, z tym że jednostka zatrudniająca osobę ubiegającą się o nadanie stopnia lub tytułu lub ta osoba może przejąć ten obowiązek.

Art. 31. ⁽⁴⁸⁾ Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, po zasięgnięciu opinii Centralnej Komisji, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb i warunki przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora, a w szczególności:

1) dokumenty, jakie powinna przedstawić osoba ubiegająca się o wszczęcie przewodu doktorskiego, postępowania habilitacyjnego lub postępowania o nadanie tytułu profesora;

2) wzór ankiety oceny osiągnięć naukowych lub artystycznych osoby ubiegającej się o nadanie tytułu profesora, uwzględniając różne dziedziny nauki i sztuki;

3) skład oraz tryb działania komisji i zespołów powoływanych przez rady jednostek organizacyjnych przeprowadzających przewody doktorskie lub postępowanie o nadanie tytułu profesora, uwzględniając możliwość powoływania do składu komisji i zespołów osób posiadających tytuł profesora lub stopień doktora habilitowanego lub osób, które nabyły uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego na podstawie art. 21a, a w przypadku postępowania o nadanie tytułu naukowego - wyłącznie osób z tytułem profesora;

4) możliwość i warunki powtórnego zdawania egzaminów doktorskich;

5) wykaz certyfikatów potwierdzających znajomość języka obcego;

6) sposób przedstawiania i oceniania rozpraw doktorskich, w tym także będących pracami zbiorowymi, z uwzględnieniem zróżnicowania ze względu na dziedziny nauk i sztuki, a także podejmowania uchwał o nadaniu stopnia doktora lub doktora habilitowanego;

7) niezbędne elementy dyplomów doktorskiego i habilitacyjnego, uwzględniając zasadę, że dyplom doktorski zawiera godło szkoły wyższej lub innej jednostki organizacyjnej oraz podpisy rektora (dyrektora innej jednostki organizacyjnej), przewodniczącego rady, promotora, a dyplom habilitacyjny - godło szkoły wyższej lub innej jednostki organizacyjnej oraz podpisy rektora (dyrektora innej jednostki organizacyjnej), przewodniczącego rady i przewodniczącego komisji habilitacyjnej;

8) określenie wysokości opłat za wydanie dyplomu doktorskiego i habilitacyjnego oraz ich duplikatów i odpisów w języku angielskim, nieprzekraczających kosztów sporządzenia dokumentów;

9) wzór zawiadomień ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego oraz Centralnej Komisji o nadaniu stopni doktora i doktora habilitowanego oraz sposób ogłaszania nazwisk osób, którym nadano te stopnie;

10) sposób publikowania przez Centralną Komisję w Biuletynie Informacji Publicznej, recenzji złożonych w przewodach o nadanie stopni doktora, doktora habilitowanego oraz tytułu profesora oraz sposób i zasady przekazywania przez szkołę wyższą lub inną jednostkę organizacyjną przeprowadzającą przewód doktorski recenzji złożonych w tym przewodzie.

Art. 32. 1. ⁽⁴⁹⁾ Za wyróżnione rozprawy doktorskie i wysoko ocenione osiągnięcia będące podstawą nadania stopnia doktora habilitowanego oraz za osiągnięcia naukowe, naukowo-techniczne lub artystyczne mogą być przyznawane nagrody Prezesa Rady Ministrów, zwane dalej "nagrodami".

2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, liczbę, wysokość oraz warunki i tryb przyznawania nagród, o których mowa w ust. 1, uwzględniając w szczególności:

- 1) skład i kompetencje zespołu do spraw nagród, zwanego dalej "zespołem";
- 2) czas trwania kadencji zespołu;
- 3) wysokość wynagrodzenia członków zespołu oraz osób opiniujących wnioski, a także warunki zwrotu kosztów podróży członkom zespołu i opiniodawcom;
- 4) sposób obsługi i finansowania prac zespołu;
- 5) jednostki uprawnione do występowania z wnioskiem o przyznanie nagrody;
- 6) wykaz niezbędnej dokumentacji oraz sposób i termin jej przekazywania;
- 7) datę przyznawania nagród.

3. ⁽⁵⁰⁾ Prezes Rady Ministrów może przyznać nagrodę specjalną za ważne dla kraju osiągnięcia naukowe poza trybem określonym na podstawie ust. 2.

4. ⁽⁵¹⁾ Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego może przyznawać nagrody za wybitne osiągnięcia naukowe oraz za osiągnięcia w opiece naukowej i dydaktycznej.

5. ⁽⁵²⁾ Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia, liczbę, wysokość oraz warunki i tryb przyznawania nagród, o których mowa w ust. 4, uwzględniając:

- 1) skład i kompetencje zespołu do spraw nagród;
- 2) czas trwania kadencji zespołu;
- 3) wysokość wynagrodzeń członków zespołu oraz osób opiniujących wnioski, a także warunki zwrotu kosztów podróży członkom zespołu;
- 4) jednostki uprawnione do występowania z wnioskiem o przyznanie nagrody;
- 5) wykaz niezbędnej dokumentacji oraz sposób i termin jej przekazywania;
- 6) datę przyznawania nagród.

Rozdział 5

Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów

Art. 33. 1. Centralna Komisja działa przy Prezesie Rady Ministrów i w zakresie wydawanych przez siebie decyzji pełni funkcje centralnego organu administracji rządowej.

1a. ⁽⁵³⁾ Zadaniem Centralnej Komisji jest zapewnienie harmonijnego rozwoju kadry naukowej zgodnie z najwyższymi standardami jakości badań wymaganych do uzyskania stopni naukowych i tytułu naukowego.

1b. ⁽⁵⁴⁾ Centralna Komisja w swoich pracach kieruje się zasadą rzetelności, bezstronności i przejrzystości realizowanych działań oraz dążeniem do wyrównywania udziału kobiet i mężczyzn w jej pracach.

2. ⁽⁵⁵⁾ Centralna Komisja opiniuje projekty aktów normatywnych dotyczących spraw związanych z nadawaniem stopni doktora i doktora habilitowanego oraz tytułu profesora, a także wyraża opinie w sprawie zatrudnienia w szkole wyższej na stanowisku profesora nadzwyczajnego osób nieposiadających stopnia doktora habilitowanego, z wyłączeniem osób o których mowa w art. 21a. Termin wyrażenia opinii w sprawie zatrudnienia w szkole wyższej na stanowisku profesora nadzwyczajnego osoby nieposiadającej stopnia doktora habilitowanego wynosi trzy miesiące od dnia przedstawienia wniosku.
3. Przewodniczącego Centralnej Komisji powołuje Prezes Rady Ministrów spośród dwóch kandydatów przedstawionych przez Centralną Komisję z grona jej członków.
- 3a. ⁽⁵⁶⁾ Środki finansowe niezbędne do finansowania działalności Centralnej Komisji są zapewniane w części budżetu państwa, której dysponentem jest minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego.
4. ⁽⁵⁷⁾ Obsługę Centralnej Komisji sprawuje Biuro Centralnej Komisji. Do pracowników Biura Centralnej Komisji stosuje się przepisy dotyczące pracowników urzędów państwowych.
5. ⁽⁵⁸⁾ Prezes Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii Centralnej Komisji, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia członków Centralnej Komisji oraz warunki zwrotu kosztów podróży jej członkom i wyznaczonym przez nią recenzentom, uwzględniając w szczególności, że wysokość wynagrodzenia członków Centralnej Komisji będzie ustalana w relacji do minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego profesora zwyczajnego określonej w przepisach o wynagradzaniu nauczycieli akademickich.
6. ⁽⁵⁹⁾ Biuro Centralnej Komisji jest państwową jednostką budżetową finansowaną ze środków ustalanych w części budżetu państwa, której dysponentem jest minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego.
7. ⁽⁶⁰⁾ Dyrektora Biura Centralnej Komisji powołuje i odwołuje przewodniczący Centralnej Komisji. Pozostałych pracowników zatrudnia dyrektor.
8. ⁽⁶¹⁾ Szczegółowy zakres działalności Biura Centralnej Komisji oraz jego organizację określa regulamin nadany przez przewodniczącego Centralnej Komisji.

Art. 34. 1. Kadencja Centralnej Komisji trwa cztery lata i rozpoczyna się dnia 1 stycznia.

2. ⁽⁶²⁾ Członkiem Centralnej Komisji może zostać obywatel polski posiadający tytuł profesora i aktualny dorobek naukowy, opublikowany w okresie ostatnich pięciu lat. Członkiem Centralnej Komisji może zostać również osoba posiadająca tytuł profesora o wiodącym dorobku w danej dziedzinie.
 3. ⁽⁶³⁾ Ta sama osoba może pełnić funkcję członka Centralnej Komisji nie dłużej niż przez dwie następujące po sobie kadencje.
 4. ⁽⁶⁴⁾ Członkostwa w Centralnej Komisji nie można łączyć z członkostwem w Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Polskiej Komisji Akredytacyjnej, Radzie Głównej Instytutów Badawczych, Komitecie Ewaluacji Jednostek Naukowych, Radzie Narodowego Centrum Nauki oraz Radzie Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, a także z funkcją rektora, prorektora, kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej szkoły wyższej oraz prezesa i wiceprezesa Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności lub jednoosobowego organu jednostki naukowej.
 5. ⁽⁶⁵⁾ (uchylony).
 6. ⁽⁶⁶⁾ Osoba wybrana na członka Centralnej Komisji traci z mocy prawa członkostwo w Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Polskiej Komisji Akredytacyjnej, Radzie Głównej Instytutów Badawczych, Komitecie Ewaluacji Jednostek Naukowych, Radzie Narodowego Centrum Nauki lub Radzie Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, jeżeli była ich członkiem, z dniem rozpoczęcia kadencji Centralnej Komisji, na którą została wybrana.
- Art. 34a.** ⁽⁶⁷⁾ 1. Członkowie Centralnej Komisji są wybierani przez osoby posiadające tytuł profesora. Kandydatów na członków Centralnej Komisji mogą przedstawiać rady jednostek

organizacyjnych posiadających uprawnienie do nadawania stopnia doktora. Kandydatem nie może być osoba, która ukończyła siedemdziesiąty rok życia.

2. W skład Centralnej Komisji wchodzi co najmniej trzech przedstawicieli każdej dziedziny nauki i dziedziny sztuki, określonych zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 3 ust. 1.

3. Prezes Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii Centralnej Komisji, określi, w drodze rozporządzenia, liczbę członków Centralnej Komisji oraz warunki i tryb ich wyboru, w szczególności:

1) liczbę członków reprezentujących poszczególne dziedziny nauki i dziedziny sztuki oraz dyscypliny naukowe i artystyczne;

2) liczbę kandydatów zgłaszanych z każdej dyscypliny naukowej i artystycznej, w której jednostka organizacyjna, o której mowa w ust. 1, posiada uprawnienia;

3) możliwość wskazania przez komisję wyborczą jednostek organizacyjnych, które będą zgłaszały dodatkowych kandydatów, w przypadku gdy liczba przedstawionych kandydatów nie przekracza liczby członków Centralnej Komisji ustalonej dla danej dziedziny nauki lub dziedziny sztuki oraz dyscypliny naukowej lub artystycznej;

4) skład i tryb działania komisji wyborczej powołanej przez Prezesa Rady Ministrów;

5) sposób podejmowania przez rady jednostek organizacyjnych uchwał w sprawie zgłoszenia kandydatów oraz warunki ważności głosów oddanych w czasie wyborów.

Art. 34b. ⁽⁶⁸⁾ Do członków Centralnej Komisji stosuje się odpowiednio przepis art. 24 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 34c. ⁽⁶⁹⁾ 1. Przewodniczący Centralnej Komisji stwierdza wygaśnięcie mandatu członka Centralnej Komisji w przypadku:

1) śmierci;

2) złożenia rezygnacji;

3) niespełniania choćby jednego z wymagań określonych w art. 34 ust. 2-4;

4) nieuczestniczenia w pracach Centralnej Komisji przez okres dłuższy niż sześć miesięcy;

5) skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub przestępstwo skarbowe.

2. W przypadku wygaśnięcia mandatu członka Centralnej Komisji w skład jej wchodzi na okres do końca kadencji osoby, które w poszczególnych dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych lub dziedzinach sztuki i dyscyplinach artystycznych uzyskały kolejno największą liczbę ważnych głosów w ostatnich wyborach. Przy równej liczbie głosów o kolejności rozstrzyga głosowanie przeprowadzone przez komisję wyborczą. Niepełnej kadencji nie wlicza się do okresu, o którym mowa w art. 34 ust. 3.

Art. 35. 1. Centralna Komisja działa na posiedzeniach plenarnych lub przez swoje organy.

2. Organami Centralnej Komisji są:

1) przewodniczący Centralnej Komisji;

2) prezydium Centralnej Komisji;

3) sekcje Centralnej Komisji.

3. ⁽⁷⁰⁾ Centralna Komisja podejmuje uchwały po zasięgnięciu opinii co najmniej jednego recenzenta. Uchwały o niezatwierdzeniu uchwał o nadanie stopnia lub odmowie przedstawienia kandydata do tytułu profesora w sprawach, o których mowa w art. 15 ust. 2 oraz w art. 28 ust. 4, mogą być podjęte po zasięgnięciu opinii co najmniej dwóch recenzentów, w tym co najmniej jednego spoza składu Centralnej Komisji.

4. ⁽⁷¹⁾ Centralna Komisja podejmuje uchwały w sprawach, o których mowa w art. 15 ust. 3, w art. 19 ust. 2, po zasięgnięciu opinii co najmniej jednego recenzenta.

5. Kompetencje organów Centralnej Komisji, sposób wyboru prezydium Centralnej Komisji, jej organizację i tryb działania oraz sposób powoływania recenzentów określa uchwalony przez nią statut.

6. ⁽⁷²⁾ Statut Centralnej Komisji zatwierdza Prezes Rady Ministrów, w drodze zarządzenia.

Art. 36. ⁽⁷³⁾ 1. Centralna Komisja prowadzi, aktualizuje i zamieszcza na swojej stronie internetowej:

- 1) informacje o jednostkach organizacyjnych uprawnionych do nadawania stopni wraz z wykazem tych stopni;
- 2) informacje o jednostkach organizacyjnych prowadzących studia doktoranckie;
- 3) wykaz osób posiadających stopień doktora habilitowanego oraz osób, które nabyły uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego na podstawie art. 21a, uprawnionych do recenzowania w przewodach doktorskich i postępowaniach habilitacyjnych, w podziale na dziedziny nauki i dziedziny sztuki;
- 4) wykaz osób posiadających tytuł profesora, uprawnionych do recenzowania w postępowaniach o nadanie tytułu, w podziale na dziedziny nauki i dziedziny sztuki;
- 5) informacje o prowadzonych postępowaniach habilitacyjnych i w sprawie nadania tytułu profesora;
- 6) recenzje złożone w przewodach o nadanie stopni doktora, doktora habilitowanego oraz tytułu profesora.

2. Centralna Komisja przesyła jednostkom organizacyjnym uprawnionym do nadawania stopni roczne sprawozdanie ze swojej działalności.

Rozdział 6 ⁽⁷⁴⁾ (uchylony) **Studia doktoranckie w placówkach naukowych**

Art. 37. (uchylony).

Art. 38. (uchylony).

Art. 39. (uchylony).

Art. 40. (uchylony).

Art. 41. (uchylony).

Art. 41a. (uchylony).

Rozdział 7 **Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe**

Art. 42. W ustawie z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. Nr 20, poz. 101, z późn. zm.²⁾) w art. 4 w ust. 1 wyrazy "tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego" zastępuje się wyrazami "tytuł naukowy profesora, tytuł profesora sztuki, stopień naukowy doktora habilitowanego lub stopień doktora habilitowanego sztuki".

Art. 43. W ustawie z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385, z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- "2. Występujące w ustawie pojęcia:
- 1) "nauka" i "badania naukowe" oznaczają także odpowiednio "sztukę" i "twórczość artystyczną",
 - 2) "stopień naukowy doktora" i "stopień naukowy doktora habilitowanego" oznaczają także odpowiednio "stopień doktora sztuki" i "stopień doktora habilitowanego sztuki",
 - 3) "tytuł naukowy profesora" oznacza także odpowiednio "tytuł profesora sztuki".";

2) w art. 5 skreśla się zdanie drugie.

Art. 44. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, z późn. zm.⁴⁾) w art. 21 w ust. 1 wprowadza się następujące zmiany:

1) w pkt 39 wyrazy "wydanych przez właściwego ministra w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów naukowych" zastępuje się wyrazami "o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki";

2) w pkt 40 wyrazy "o tytule naukowym i stopniach naukowych" zastępuje się wyrazami "o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki".

Art. 45. W ustawie z dnia 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych (Dz. U. Nr 96, poz. 590, z późn. zm.⁵⁾) w art. 2 po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

"3. Występujące w ustawie pojęcia:

1) badania oznaczają także odpowiednio twórczość artystyczną,

2) stopień naukowy doktora i stopień naukowy doktora habilitowanego oznaczają także odpowiednio stopień doktora sztuki i stopień doktora habilitowanego sztuki,

3) tytuł naukowy profesora oznacza także odpowiednio tytuł profesora sztuki."

Art. 46. W ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 1999 r. Nr 82, poz. 928, z późn. zm.⁶⁾) w art. 26 w ust. 1 skreśla się wyrazy "nadzoru nad przyznawaniem tytułów naukowych".

Art. 47. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późn. zm.⁷⁾) w art. 7 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

"4) studentom oraz uczestnikom studiów doktoranckich, jeżeli nie podlegają ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innego tytułu,".

Art. 48. W ustawie z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. Nr 62, poz. 718, z 2001 r. Nr 46, poz. 499 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 113, poz. 984) w art. 10 w ust. 2 w pkt 4 w lit. j po wyrazie "profesora" dodaje się wyrazy "i tytułu profesora sztuki".

Art. 49. 1. Jednostki organizacyjne uprawnione do nadawania stopni naukowych na podstawie dotychczasowych przepisów zachowują to uprawnienie, jeżeli spełniają wymagania określone w niniejszej ustawie.

2. Uprawnienia jednostek organizacyjnych do przeprowadzania przewodów kwalifikacyjnych I i II stopnia w zakresie sztuki i dyscyplin artystycznych, uzyskane na podstawie dotychczasowych przepisów, stają się uprawnieniami do nadawania stopni w zakresie sztuki, jeżeli dana jednostka organizacyjna spełnia wymagania określone w art. 6.

3. Jednostkom organizacyjnym uprawnionym do przeprowadzania przewodów kwalifikacyjnych I i II stopnia w zakresie sztuki i dyscyplin artystycznych, które nie spełniają wymagań co do liczby pracowników, określonych w art. 6, uprawnienia, o których mowa w ust. 2, przysługują w okresie roku od dnia wejścia w życie ustawy. Jeżeli w tym okresie jednostka organizacyjna nie spełni wymagań określonych w ustawie, traci uprawnienia. Przepis art. 8 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

4. Nierozpatrzone do dnia wejścia w życie ustawy wnioski o przyznanie uprawnień do przeprowadzania przewodów kwalifikacyjnych I i II stopnia w zakresie sztuki i dyscyplin artystycznych rozpatruje się na podstawie przepisów niniejszej ustawy.

Art. 50. 1. Osoby, które uzyskały kwalifikacje I lub II stopnia na podstawie dotychczasowych przepisów, posiadają uprawnienia równoważne uprawnieniom wynikającym odpowiednio z nadania stopnia doktora sztuki lub doktora habilitowanego sztuki.

2. Osoby, które uzyskały kwalifikacje II stopnia na podstawie dotychczasowych przepisów, są uwzględniane przy ustalaniu warunków, o których mowa w art. 6, oraz mogą pełnić funkcję promotora i recenzenta w przewodach doktorskich i recenzenta w przewodach habilitacyjnych w zakresie sztuki.

3. Tytuł naukowy profesora danej dziedziny sztuki, nadany na podstawie dotychczasowych przepisów, staje się tytułem profesora sztuki, określonym w niniejszej ustawie, z tym że osoby

posiadające tytuł naukowy profesora danej dziedziny sztuki zachowują prawo używania tego tytułu w dotychczasowym brzmieniu.

Art. 51. 1. Przewody doktorskie i habilitacyjne, niezakończone do dnia wejścia w życie ustawy, są prowadzone na podstawie przepisów dotychczasowych.

2. Przewody kwalifikacyjne I i II stopnia w zakresie sztuki i dyscyplin artystycznych, niezakończone do dnia wejścia w życie ustawy, są prowadzone na podstawie przepisów dotychczasowych, jednakże w ich wyniku nadaje się stopnie, odpowiednio doktora i doktora habilitowanego sztuki.

3. Postępowania o nadanie tytułu naukowego danej dziedziny sztuki, niezakończone do dnia wejścia w życie ustawy, są prowadzone na podstawie przepisów dotychczasowych, jednakże w ich wyniku nadaje się tytuł profesora sztuki.

Art. 52. Z dniem wejścia w życie ustawy Centralna Komisja do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych staje się Centralną Komisją, w rozumieniu przepisów ustawy. Kadencja tej Komisji upływa z dniem 31 grudnia 2006 r.

Art. 53. Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie niniejszej ustawy pozostają w mocy przepisy dotychczasowych aktów wykonawczych, jeżeli nie są z nią sprzeczne.

Art. 54. Traci moc ustawa z dnia 12 września 1990 r. o tytule naukowym i stopniach naukowych (Dz. U. Nr 65, poz. 386, z 1997 r. Nr 43, poz. 272 oraz z 2000 r. Nr 120, poz. 1268).

Art. 55. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 24 ust. 4 pkt 5, który wchodzi w życie z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej.

WYROK
TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO

z dnia 19 kwietnia 2006 r.

sygn. akt K 6/06

(Dz. U. z dnia 4 maja 2006 r.)

(...)

po rozpoznaniu, z udziałem wnioskodawcy oraz Sejmu i Prokuratora Generalnego, na rozprawie w dniu 19 kwietnia 2006 r., wniosku Naczelnej Rady Adwokackiej o zbadanie zgodności:

1) ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy - Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 163, poz. 1361) w całości z art. 118 ust. 3 Konstytucji, w związku z art. 34 ust. 2 pkt 5 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, oraz z art. 119 ust. 1 i 2 Konstytucji,

2) art. 4 ust. 1a ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1058, ze zm.), dodanego przez art. 1 pkt 1 ustawy powołanej w punkcie 1, z art. 2 i art. 17 ust. 1 Konstytucji,

3) art. 1 pkt 5 lit. b ustawy powołanej w punkcie 1, zmieniającego art. 58 pkt 12 lit. b ustawy powołanej w punkcie 2, z art. 2 i art. 17 ust. 1 Konstytucji,

4) art. 66 ust. 1 pkt 2 ustawy powołanej w punkcie 2, w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 7 lit. a ustawy powołanej w punkcie 1, z art. 17 ust. 1 Konstytucji,

5) art. 66 ust. 1a pkt 2, 3 i 4 w związku z art. 66 ust. 1b i 1c ustawy powołanej w punkcie 2, dodanych przez art. 1 pkt 7 lit. b ustawy powołanej w punkcie 1, z art. 2 i art. 17 ust. 1 Konstytucji,

6) art. 75a ustawy powołanej w punkcie 2, w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 14 ustawy powołanej w punkcie 1, i art. 75b-75j ustawy powołanej w punkcie 2, dodanych przez art. 1 pkt 15 ustawy powołanej w punkcie 1, z art. 2 i art. 17 ust. 1 Konstytucji,

7) art. 78 ustawy powołanej w punkcie 2, w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 19 ustawy powołanej w punkcie 1, i art. 78a-78i ustawy powołanej w punkcie 2, dodanych przez art. 1 pkt 20 ustawy powołanej w punkcie 1, z art. 2 i art. 17 ust. 1 Konstytucji,

8) art. 5 ustawy powołanej w punkcie 1, w części dotyczącej aplikantów adwokackich, z art. 2 i art. 32 ust. 1 Konstytucji,

9) art. 6 i art. 10 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2 Konstytucji,

orzeka:

I

1. Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy - Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 163, poz. 1361) jest zgodna z art. 118 ust. 3 oraz art. 119 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Art. 1 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. powołanej w punkcie 1, zmieniający brzmienie art. 58 pkt 12 lit. b ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1058, Nr 126, poz. 1069 i Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152, z 2004 r. Nr 34, poz. 303, Nr 62, poz. 577 i Nr 202, poz. 2067 oraz z 2005 r. Nr 163, poz. 1361 i Nr 169, poz. 1417) w zakresie, w jakim pozbawił samorząd adwokacki wpływu na ustalanie zasad składania egzaminu adwokackiego, odpowiedniego do sprawowanej pieczy nad należyтым wykonywaniem zawodu adwokata, jest niezgodny z art. 17 ust. 1 Konstytucji.

3. Art. 5 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. powołanej w punkcie 1, w części dotyczącej aplikantów adwokackich, jest zgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji.

4. Art. 4 ust. 1a ustawy z dnia 26 maja 1982 r. powołanej w punkcie 2, dodany na podstawie art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. powołanej w punkcie 1, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji.
5. Art. 66 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. powołanej w punkcie 2, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 7 lit. a ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. powołanej w punkcie 1, w zakresie, w jakim stwarza możliwość dopuszczenia do wykonywania zawodu adwokata osób, które po złożeniu wskazanych w nim egzaminów nie wykazują się odpowiednią praktyką w zawodzie prawniczym, jest niezgodny z art. 17 ust. 1 Konstytucji.
6. Art. 66 ust. 1a pkt 2-4 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. powołanej w punkcie 2, dodany na podstawie art. 1 pkt 7 lit. b ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. powołanej w punkcie 1, jest niezgodny z art. 2 i art. 17 ust. 1 Konstytucji.
7. Art. 75a ustawy z dnia 26 maja 1982 r. powołanej w punkcie 2, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 14 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. powołanej w punkcie 1, jest zgodny z art. 2 i art. 17 ust. 1 Konstytucji.
8. Art. 75b-75j ustawy z dnia 26 maja 1982 r. powołanej w punkcie 2, dodane na podstawie art. 1 pkt 15 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. powołanej w punkcie 1, są zgodne z art. 2 i art. 17 ust. 1 Konstytucji.
9. Art. 76b ustawy z dnia 26 maja 1982 r. powołanej w punkcie 2, dodany na podstawie art. 1 pkt 17 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. powołanej w punkcie 1, rozumiany jako odnoszący się również do aplikantów adwokackich, którzy rozpoczęli odbywanie aplikacji przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. powołanej w punkcie 1, jest niezgodny z zasadą ochrony interesów w toku wynikającą z art. 2 Konstytucji.
10. Art. 78 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. powołanej w punkcie 2, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 19 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. powołanej w punkcie 1, jest niezgodny z art. 17 ust. 1 Konstytucji.
11. Art. 78i ust. 2 i 3 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. powołanej w punkcie 2, dodany na podstawie art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. powołanej w punkcie 1, jest niezgodny z art. 17 ust. 1 Konstytucji.

II

Przepisy wymienione w części I w punktach 2, 4, 10 i 11 tracą moc obowiązującą z dniem 31 grudnia 2006 r.

Ponadto postanawia:

na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, z 2000 r. Nr 48, poz. 552 i Nr 53, poz. 638, z 2001 r. Nr 98, poz. 1070 oraz z 2005 r. Nr 169, poz. 1417) umorzyć postępowanie w pozostałym zakresie ze względu na niedopuszczalność wydania orzeczenia.

WYROK
TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO

z dnia 8 listopada 2006 r.

sygn. akt K 30/06

(Dz. U. z dnia 17 listopada 2006 r.)

(...)

po rozpoznaniu, z udziałem wnioskodawcy oraz Sejmu i Prokuratora Generalnego, na rozprawie w dniu 8 listopada 2006 r., wniosku Krajowej Rady Radców Prawnych o zbadanie zgodności:

- 1) ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy - Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 163, poz. 1361) z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) art. 2 pkt 23 lit. a ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 17 ust. 1 Konstytucji,
- 3) art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1059, ze zm.) z art. 2 Konstytucji,
- 4) art. 25 ust. 1 pkt 2 ustawy powołanej w punkcie 3 z art. 17 ust. 1 Konstytucji,
- 5) art. 25 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 28 ust. 1 pkt 3 ustawy powołanej w punkcie 3 z art. 17 ust. 1 Konstytucji,
- 6) art. 25 ust. 2 pkt 1-5 w związku z art. 25 ust. 2a i 2b ustawy powołanej w punkcie 3 z art. 2 oraz art. 17 ust. 1 Konstytucji,
- 7) art. 361 ust. 1 i 6 ustawy powołanej w punkcie 3 z art. 17 ust. 1 Konstytucji,
- 8) art. 369 ust. 2 i 3 ustawy powołanej w punkcie 3 z art. 17 ust. 1 Konstytucji,

orzeka:

I

1. Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy - Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 163, poz. 1361 oraz z 2006 r. Nr 149, poz. 1075) w zakresie, w jakim nie zawiera przepisów przejściowych regulujących zagadnienia intertemporalne dotyczące długości kadencji organów samorządu radców prawnych i maksymalnej liczby kadencji, nie jest niezgodna z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Art. 2 pkt 23 lit. a ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. powołanej w punkcie 1, zmieniający brzmienie art. 60 pkt 8 lit. c ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1059, Nr 126, poz. 1069 i Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152, z 2004 r. Nr 34, poz. 303, Nr 62, poz. 577 i Nr 202, poz. 2067, z 2005 r. Nr 163, poz. 1361 i Nr 169, poz. 1417 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711), w zakresie, w jakim pozbawił samorząd radcowski wpływu na ustalanie zasad składania egzaminu radcowskiego, odpowiedniego do sprawowanej pieczy nad należyтым wykonywaniem zawodu radcy prawnego, jest niezgodny z art. 17 ust. 1 Konstytucji.

3. Art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. powołanej w punkcie 2, w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. powołanej w punkcie 1, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji.

4. Art. 25 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. powołanej w punkcie 2, w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 6 lit. a ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. powołanej w punkcie 1, w zakresie, w jakim stwarza możliwość dopuszczenia do wykonywania zawodu radcy prawnego osób, które po złożeniu wskazanych w nim egzaminów nie wykazują się odpowiednią praktyką w zawodzie prawniczym, jest niezgodny z art. 17 ust. 1 Konstytucji.

5. Art. 25 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. powołanej w punkcie 2, w brzmieniu nadanym przez art. 71 pkt 1 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 169, poz. 1417 i Nr 264, poz. 2205 oraz z 2006 r. Nr 170, poz. 1217), jest zgodny z art. 17 ust. 1 Konstytucji.

6. Art. 25 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. powołanej w punkcie 2, w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 6 lit. b ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. powołanej w punkcie 1, jest zgodny z art. 17 ust. 1 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 2 Konstytucji.
7. Art. 25 ust. 2 pkt 2-4 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. powołanej w punkcie 2, w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 6 lit. b ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. powołanej w punkcie 1, jest niezgodny z art. 2 i art. 17 ust. 1 Konstytucji.
8. Art. 25 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. powołanej w punkcie 2, w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 6 lit. b ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. powołanej w punkcie 1, jest zgodny z art. 17 ust. 1 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 2 Konstytucji.
9. Art. 361 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. powołanej w punkcie 2, w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. powołanej w punkcie 1, jest niezgodny z art. 17 ust. 1 Konstytucji.
10. Art. 369 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. powołanej w punkcie 2, w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 20 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. powołanej w punkcie 1, jest niezgodny z art. 17 ust. 1 Konstytucji.

II

Przepisy powołane w części I w punktach 2, 3, 4, 7, 9 oraz 10 tracą mocą obowiązującą z dniem 31 grudnia 2006 r.

WYROK
TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO

z dnia 7 marca 2012 r.

sygn. akt K 3/10

(Dz. U. z dnia 22 marca 2012 r.)

(...)

po rozpoznaniu, z udziałem wnioskodawcy oraz Sejmu i Prokuratora Generalnego, na rozprawie w dniu 7 marca 2012 r., wniosku Krajowej Rady Radców Prawnych o zbadanie zgodności:

- 1) art. 25 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1059, ze zm.), w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo o adwokaturze, ustawy o radcach prawnych oraz ustawy – Prawo o notariacie (Dz. U. Nr 37, poz. 286), z art. 2, art. 17 ust. 1 i art. 32 ust. 1 Konstytucji,
- 2) art. 25 ust. 1 pkt 4 lit. a w związku z art. 25 ust. 4 ustawy z 6 lipca 1982 r. powołanej w punkcie 1, w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 2 ustawy z 20 lutego 2009 r. powołanej w punkcie 1, z art. 2, art. 17 ust. 1 i art. 32 ust. 1 Konstytucji,
- 3) art. 25 ust. 1 pkt 4 lit. b w związku z art. 25 ust. 4 ustawy z 6 lipca 1982 r. powołanej w punkcie 1, w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 2 ustawy z 20 lutego 2009 r. powołanej w punkcie 1, z art. 2, art. 17 ust. 1 i art. 32 ust. 1 Konstytucji,
- 4) art. 25 ust. 1 pkt 5 lit. a w związku z art. 25 ust. 4 ustawy z 6 lipca 1982 r. powołanej w punkcie 1, w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 2 ustawy z 20 lutego 2009 r. powołanej w punkcie 1, z art. 2, art. 17 ust. 1 i art. 32 ust. 1 Konstytucji,
- 5) art. 25 ust. 1 pkt 5 lit. b w związku z art. 25 ust. 4 ustawy z 6 lipca 1982 r. powołanej w punkcie 1, w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 2 ustawy z 20 lutego 2009 r. powołanej w punkcie 1, z art. 2, art. 17 ust. 1 i art. 32 ust. 1 Konstytucji,
- 6) art. 25 ust. 2 pkt 2 w związku z art. 25 ust. 4 ustawy z 6 lipca 1982 r. powołanej w punkcie 1, w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 2 ustawy z 20 lutego 2009 r. powołanej w punkcie 1, z art. 17 ust. 1 i art. 32 ust. 1 Konstytucji,
- 7) art. 25 ust. 2 pkt 3 w związku z art. 25 ust. 4 ustawy z 6 lipca 1982 r. powołanej w punkcie 1, w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 2 ustawy z 20 lutego 2009 r. powołanej w punkcie 1, z art. 2, art. 17 ust. 1 i art. 32 ust. 1 Konstytucji,
- 8) art. 25 ust. 2 pkt 4 w związku z art. 25 ust. 4 ustawy z 6 lipca 1982 r. powołanej w punkcie 1, w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 2 ustawy z 20 lutego 2009 r. powołanej w punkcie 1, z art. 2, art. 17 ust. 1 i art. 32 ust. 1 Konstytucji,
- 9) art. 312 ust. 1 ustawy z 6 lipca 1982 r. powołanej w punkcie 1, w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 4 ustawy z 20 lutego 2009 r. powołanej w punkcie 1, z art. 2 Konstytucji,

10) art. 36 ust. 1, 6 i 12, art. 361 ust. 5 i 16, art. 364 - art. 366, art. 368 ust. 2 i 14 ustawy z 6 lipca 1982 r. powołanej w punkcie 1, w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 18 i 20 ustawy z 20 lutego 2009 r. powołanej w punkcie 1, z art. 17 ust. 1 Konstytucji,

11) art. 16 ust. 1 w związku z art. 16 ust. 3 ustawy z 20 lutego 2009 r. powołanej w punkcie 1 z art. 2 Konstytucji,

orzeka:

1. Art. 25 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65, Nr 47, poz. 278, Nr 200, poz. 1326 i Nr 217, poz. 1429 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622 i Nr 142, poz. 830) jest zgodny z art. 2, art. 17 ust. 1 i art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Art. 25 ust. 1 pkt 4 lit. a w związku z art. 25 ust. 4 ustawy powołanej w punkcie 1 jest zgodny z art. 2, art. 17 ust. 1 i art. 32 ust. 1 Konstytucji.

3. Art. 25 ust. 1 pkt 4 lit. b w związku z art. 25 ust. 4 ustawy powołanej w punkcie 1 jest zgodny z art. 2, art. 17 ust. 1 i art. 32 ust. 1 Konstytucji.

4. Art. 25 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 25 ust. 4 ustawy powołanej w punkcie 1 jest zgodny z art. 2, art. 17 ust. 1 i art. 32 ust. 1 Konstytucji.

5. Art. 25 ust. 2 pkt 2 w związku z art. 25 ust. 4 ustawy powołanej w punkcie 1 jest zgodny z art. 17 ust. 1 i art. 32 ust. 1 Konstytucji.

6. Art. 25 ust. 2 pkt 3 i 4 w związku z art. 25 ust. 4 ustawy powołanej w punkcie 1 jest zgodny z art. 2, art. 17 ust. 1 i art. 32 ust. 1 Konstytucji.

7. Art. 312 ust. 1 ustawy powołanej w punkcie 1 jest zgodny z art. 2 Konstytucji.

8. Art. 36 ust. 1, 6 i 12, art. 361 ust. 5 i 16 oraz art. 368 ust. 2 i 14 ustawy powołanej w punkcie 1 są zgodne z art. 17 ust. 1 Konstytucji.

9. Art. 364–art. 366 ustawy powołanej w punkcie 1 nie są niezgodne z art. 17 ust. 1 Konstytucji.

10. Art. 16 ust. 1 w związku z art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze, ustawy o radcach prawnych oraz ustawy – Prawo o notariacie (Dz. U. Nr 37, poz. 286) jest zgodny z art. 2 Konstytucji.

Wyrok

Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie

z dnia 22 sierpnia 2012 r.

II GSK 1779/11

Tytuł: Kompetencja do dokonania wpisu na listę radców prawnych.

1. Zawód radcy prawnego jest zawodem zaufania publicznego. Posiada więc status, którego podkreśleniem są m.in. wysokie wymagania stawiane kandydatom do tego zawodu. Podstawową formą przygotowania zawodowego do wykonywania zawodu radcy prawnego jest niewątpliwie aplikacja radcowska. Nie ulega też wątpliwości, że aplikacja przebiega pod pieczę korporacji radcowskiej, mającą na celu przygotowanie do należytego wykonywania zawodu, w sensie nie tylko technicznym. Inny, wyjątkowy, przewidziany w art. 25 ust. 1 pkt 5 lit. b ustawy z 1982 r. o radcach prawnych sposób uzyskania przygotowania do zawodu ma również na względzie możliwość zapewnienia korporacji radcowskiej sprawowania pieczy nad przebiegiem tego przygotowania, czego wyrazem jest - postawienie wymagania wykonywania czynności związanych ze świadczeniem pomocy prawnej "w" kancelarii adwokackiej, "w" zespole adwokackim, itp. Nie jest więc zatem ważne tylko to, co (jakie czynności) się wykonuje. Równie ważne jest w jakich warunkach (otoczeniu) taka działalność jest prowadzona, bo od tego też zależy nabycie kwalifikacji (nie tylko czysto fachowych) niezbędnych do wykonywania zawodu radcy prawnego.

2. Należy widzieć istotną i mającą głębszy sens różnicę pomiędzy wykonywaniem określonych czynności "w kancelarii prawniczej", a wykonywaniem takich czynności dla albo na rzecz kancelarii prawniczej. W tym pierwszym bowiem przypadku mamy do czynienia z włączeniem wykonującego czynności do określonego organizmu, struktury tworzonej przez osoby posiadające status zawodowy, do którego wykonujący czynności aspiruje, ze wszystkimi konsekwencjami wspólnego działania w tej strukturze. W drugim zaś kandydat na radcę prawnego jest niezależnym, działającym samodzielnie "podmiotem gospodarczym", którego relacje ze zleceniodawcą sprowadzają się, tak jak w stosunkach prawnych tego rodzaju, do rozliczania się z wykonanych zadań. Określanie w tych warunkach roli zleceniodawcy jako patronatu nad zleceniobiorcą nie jest więc właściwe, chociaż w istocie o patronat tutaj chodzi.